Programma Vitaal Platteland Oldebroek

versie 14 september 2022

Gemeente Oldebroek

Voorwoord

In ons mooie buitengebied spelen meerdere opgaven waar tegelijkertijd aan gewerkt moet worden. Denk aan maatregelen voor duurzame energie of om rekening te houden met het veranderende klimaat of de stikstofproblematiek. We dreigen het overzicht te verliezen. Daarom ben ik blij dat er nu een programma vitaal platteland ligt, waarin we alles op een rij hebben gezet en samenhang hebben aangebracht. En waardoor we als gemeente aan het stuur kunnen blijven staan.

Het programma hebben we voorbereid in nauw overleg met andere overheden, zoals de provincie en het waterschap. Maar we hebben ook zeker ons oor te luister gelegd bij onze inwoners en ondernemers in het buitengebied. Want we willen vooral aansluiten bij wat er leeft en speelt bij u!

Op die manier hebben we een koers omschreven voor drie deelgebieden in ons buitengebied. Daarmee maken we duidelijk welke kant we op willen.
Met het programma nodigen we u als gebruikers van het buitengebied uit om met initiatieven en ideeën te komen die passen binnen de beschreven koersen. En dat hoop ik van ganser harte, want met dit programma ligt er een stevig fundament om te werken aan een nog mooier buitengebied.

Ik heb gemerkt dat tijdens de voorbereiding van het programma door gebiedspartners en agrariërs positief is meegedacht. Hiervoor wil ik iedereen hartelijk dank zeggen. Want hiermee is ook een mooie basis gelegd om verder samen te werken bij de verdere uitvoering van het programma.
Juist vanwege die positieve grondhouding zie ik de toekomst vol vertrouwen tegemoet om gezamenlijk met andere overheden, met gebiedspartners maar bovenal met de bewoners te werken aan een Vitaal Platteland Oldebroek!

Ben Engberts
Wethouder PVPO

Inhoudsopgave

Voorwoord **2**

Inhoudsopgave **3**

1 Waarom een programma Vitaal Platteland Oldebroek? **5**
1.1 Samenhang 5
1.2 Het instrument programma 5
1.3 Sturingsfilosofie 6
1.4 Wijze van totstandkoming van het programma 6

2 Relatie met Omgevingsvisie Oldebroek en ander gemeentelijk beleid **8**
2.1 Omgevingsvisie Oldebroek 8
2.1.1 Bodem en ondergrond als basis voor de omgevingsvisie 8
2.1.2 Missie en koerslijnen 8
2.1.3 Drie deelgebieden en IDee-kaarten 9
2.2 Ander gemeentelijk beleid 10
2.2.1 Beleidsnota lokale aanpak stikstofproblematiek en regionale aanpak stikstof 10
2.2.2 Soortenatlas gemeente Oldebroek en biodiversiteitsplan 11
2.2.3 Beleidsplan Integraal Beheer van de Openbare Ruimte 2020-2025 (IBOR) 12
2.2.4 Lokaal Klimaatadaptatiebeleid 12
2.2.5 Beleid gezondheid 12

3 Relatie met parallelle sporen **13**
3.1 Samenvatting impact parallelle sporen per deelgebied 13
3.1.1 Algemeen 13
3.1.2 Open polderlandschap & Drontermeerzone 13
3.1.3 Kleinschalige, gemengde overgangszone 13
3.1.4 Natura 2000-gebied Veluwe 14

4 Confrontatie met locatiepaspoorten **15**

5 Koers per deelgebied **16**
5.1 Uitgangspunten voor de koers 16
5.2 Natuurgebied de Veluwe 16
5.3 Kleinschalige, gemengde overgangszone 17
5.4 Open polderlandschap & Drontermeerzone 18

6 Uitvoeringsagenda: naar samenhang en samenwerking **20**
6.1 De basis op orde 20
6.2 Acties per deelgebied 20
6.2.1 Natura 2000-gebied Veluwe 20
6.2.2 Kleinschalige, gemengde overgangszone 20
6.2.3 Open polderlandschap & Drontermeerzone 21

6.3 Afwegingskader voor initiatieven 21
6.3.1 Voorlopig afwegingskader voor initiatieven 22
6.3.2 Kostenverhaal en verevening 23
6.4 Organisatie 24
6.5 Planning 24
6.6 Regelmatig actualiseren programma / uitvoeringsagenda 25

Bijlage 1: Ontwikkelingsrichting per deelgebied, zoals beschreven in de IDee-kaarten uit de Omgevingsvisie 27

Bijlage 2: Rapportage dossieronderzoek en bedrijfsbezoeken 29

Bijlage 3: Links naar websites van de parallelle sporen 30

Bijlage 4: Beschrijving belangrijkste parallelle sporen 31

1 Waarom een programma Vitaal Platteland Oldebroek?

In het buitengebied van de gemeente Oldebroek spelen meerdere opgaven waar tegelijkertijd aan gewerkt moet worden. Denk aan maatregelen voor duurzame energie of maatregelen om rekening te houden met het veranderende klimaat of de stikstofproblematiek. Om hier samenhangend en overzichtelijk mee aan de slag te gaan, wordt het Programma Vitaal Platteland Oldebroek opgesteld. Hiermee wordt inzichtelijk hoe samen wordt gewerkt aan gedragen keuzes voor het buitengebied.
Op basis daarvan wordt duidelijk hoe de gemeente met initiatieven in het buitengebied om wil gaan en welke acties hieraan verbonden zijn.

1.1 Samenhang

De gemeente Oldebroek heeft behoefte aan een samenhangend document voor het buitengebied, waarin de koers wordt samengebracht. In diverse visies, strategieën en uitvoeringsprogramma's zijn verschillende overheden aan het nadenken over de toekomst van (onder andere) het buitengebied van Oldebroek. Denk hierbij aan de Regionale Energiestrategie (RES), Regionale Adaptiestrategie (RAS), de provinciale koersnotitie voor de circulaire landbouw, de aanpak van de bodemdaling van het veenweidegebied en de gebiedsgerichte aanpak van de stikstofproblematiek.
Daarom is het voorliggende programma opgesteld, om samenhang te brengen in al deze onderdelen. De vraag daarin is hoe slimme koppelingen en gedragen keuzes kunnen worden gemaakt. Voor de gemeente is daarbij van belang dat zij de regie houdt.

1.2 Het instrument programma

Het programma is één van de instrumenten uit de Omgevingswet. Gemeenten kunnen strategisch beleid uit de omgevingsvisie verder uitwerken of operationaliseren via programma's. Binnen de Omgevingswet zijn er vier verschillende soorten programma's, elk met eigen kenmerken. Het gaat hier om het vrijwillige programma, dat dient voor de uitwerking van de omgevingsvisie. Dit soort programma's kunnen gebiedsgericht of thematisch ingezet worden (bijvoorbeeld voor geluidhinder of geurhinder). Een programma kan gericht zijn op verschillende schaalniveaus. Hierin kunnen concrete projecten worden opgenomen en kan worden aangegeven hoe bepaald gedrag kan worden gestimuleerd door subsidies en educatie (soms in aanvulling op en soms in plaats van verboden in regels).
In dit geval maken we een gebiedsgericht programma voor een gedeelte van het grondgebied van de gemeente, te weten het hele buitengebied. Dit als uitwerking van de omgevingsvisie Oldebroek.

In tegenstelling tot de omgevingsvisie en het omgevingsplan is het programma formeel een bevoegdheid van het college, maar in Oldebroek vinden we het belangrijk dat de gemeenteraad ook bij programma's nauw betrokken wordt en daarin keuzes maakt.

De Omgevingswet gaat uit van beleidsontwikkeling op basis van de beleidscyclus. De verschillende instrumenten worden in samenhang ontwikkeld en actief gemonitord en aangescherpt. Dat betekent dat de verschillende instrumenten 'dynamische' documenten zijn die in samenhang met de andere instrumenten en samen met betrokken stakeholders blijven aanscher-

pen. De Omgevingswet bevat verschillende instrumenten, elk met hun eigen toepassing en werking:

1. De omgevingsvisie
2. De programma's
3. Het omgevingsplan
4. De omgevingsvergunning
5. Het projectbesluit

1.3 Sturingsfilosofie

De aanpak moet aansluiten bij onze benadering van 'Oldebroek voor Mekaar' (OvM): Samenwerken aan een sterke en leefbare samenleving met bestaande en nieuwe manieren. Daarbij streven we naar een samenleving waarin inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en gemeente elkaar stimuleren om zelf verantwoordelijkheid te nemen en actief bij te dragen aan de gemeenschap.
Dat motto is ook terug te vinden in de omgevingsvisie. De omgevingsvisie nodigt uit, inspireert en geeft de kaders om ontwikkelingen op een Oldebroekse wijze (OvM) plaats te laten vinden.

Onder dat motto willen we als gemeente aansluiten bij initiatieven uit de samenleving. Het uitgangspunt voor het programma wordt daarom dat de gemeente zich faciliterend opstelt en waar mogelijk ontwikkelingen zodanig wil begeleiden dat verschillende doelen gediend kunnen worden. Het gaat dus om het vinden van de goede kaders en het leggen van de goede dwarsverbanden zodat kansen voor verbetering van de omgevingskwaliteit (nog beter) benut gaan worden.

De ervaringen van de afgelopen jaren en ook de trends voor de komende jaren is, dat de meeste initiatieven zijn te verwachten bij de (voormalige) agrarische bedrijven en bijbehorende gronden. Sommigen willen stoppen, anderen willen zo blijven of in aangepaste vorm doorgaan. En weer anderen willen vergroten indien mogelijk. Met name de categorie stoppers zal de komende jaren naar verwachting groot zijn. Dat zijn juist de locaties waar kansen liggen voor een versterking van de omgevingskwaliteit, tevens om (milieu)ruimte te creëren voor omliggende functies.
In het programma staan dan ook vooral de (voormalige) agrarische bedrijven, de landgoederen en de daarbij bijbehorende gronden centraal.

1.4 Wijze van totstandkoming van het programma

De voorbereiding van het programma heeft langs twee lijnen plaatsgevonden:

1. Een inventarisatie van het beleid per deelgebied ('wie wil wat?'). In dit kader hebben we diverse gesprekken gevoerd met de beleidsmakers, zoals de provincie Gelderland en het Waterschap Vallei en Veluwe (parallelle sporen).
2. Het per deelgebied in kaart brengen van de wensen voor ontwikkelingen c.q. welk toe-

komstperspectief de eigenaren van de locaties hebben (locatiepaspoort). Hiervoor heeft dossieronderzoek plaatsgevonden en is een aantal interviews gehouden met een aantal inwoners/ondernemers in ons buitengebied. Voor het goede beeld van de wensen en ontwikkelingen in het deelgebied Open polderlandschap & Drontermeerzone hebben we ook gesprekken gevoerd met stichting De Vier Merken. Agrariërs uit het poldergebied hebben zich verenigd in deze stichting met het doel om de transitie naar een duurzame natuurinclusieve bedrijfsvoering te maken, die bijdraagt aan de belangrijke opgaven in het gebied en deze koppelt aan nieuwe duurzame verdienmodellen voor agrariërs. Het streefbeeld is gebaseerd op het "Aanvalsplan Grutto". Hiermee beoogt De Vier Merken de belangen van economie, landschap en natuur bij elkaar te brengen. In deze stichting zijn circa 20 agrariërs uit de polder aangesloten. Om die reden is deze stichting een goede gesprekspartner voor wat er speelt in de polder.
Het resultaat van deze lijn is als bijlage 2 en 3 bij dit programma opgenomen.

Op basis van de twee lijnen hebben we het programma uitgewerkt. Een tussenversie daarvan hebben we besproken met de raad en de beleidsmakers van de parallelle sporen.

2 Relatie met de Omgevingsvisie Oldebroek en ander gemeentelijk beleid

2.1 Omgevingsvisie Oldebroek

Het programma vormt de uitwerking van de gemeentelijke omgevingsvisie Oldebroek (13 december 2018). Deze visie geeft de koers op hoofdlijnen weer op een hoog abstractieniveau. Er is behoefte aan een nadere uitwerking en concretisering van de omgevingsvisie voor het buitengebied, met name op onderdelen waar diverse visies, strategieën en uitvoeringsprogramma's elkaar overlappen c.q. met elkaar samenhangen. De koers op hoofdlijnen uit de omgevingsvisie vormt in beginsel het uitgangspunt voor het programma. 'In beginsel' omdat de uitwerking aanleiding kan zijn om de koers op onderdelen bij te schaven.

2.1.1 Bodem en ondergrond als basis voor de omgevingsvisie

De ondergrond is voorwaardenschepper en –steller voor alle thema's die in de omgevingsvisie aan de orde komen. Daarom is ter voorbereiding van de omgevingsvisie een visie op de ondergrond opgesteld.
Bodem en water in de ondergrond zijn bepalend voor de koers in de omgevingsvisie. Ook in de uitwerking in dit programma vormt dit het uitgangspunt. Kortheidshalve wordt verwezen naar paragraaf 6.1, onder punt 4.

2.1.2 Missie en koerslijnen

Missie Oldebroek: Natuurlijk dynamisch: Oldebroek is een woongemeente van agrarische oorsprong, met aandacht voor elkaar en met een fraaie omgeving (in en buiten de kernen) waar het goed recreëren en verblijven is. Oldebroek wil optimaal inspelen op de kracht van de mensen, de pracht van het landschap, de unieke ligging en de ondernemingsgeest.
Ingezet wordt op de volgende koers voor het buitengebied van Oldebroek, waarbij de 6 koerslijnen zijn overgenomen uit de omgevingsvisie:

1. Rustige, groene woongemeente in een dynamische omgeving
   - het behoud en waar dat mogelijk is ook het versterken van het imago van Oldebroek als een 'groene, levendige woongemeente';
   - ervoor zorgen dat ons landschappelijke en cultuurhistorische karakter zichtbaar en voelbaar is en blijft;
   - nieuwbouw en transformatie opgaven levensloopbestendig, duurzaam en klimaatneutraal bouwen.
2. Ieder dorp een aantrekkelijk hart, daar werken we samen aan
   - Niet van toepassing voor het buitengebied.
3. Oldebroek: een groen, sportief en compleet fiets-, wandelgebied
   - het trots zijn op ons fraaie landschap en dit uitdragen;
   - het behouden en versterken van de diversiteit van het landschap, zorg dragen voor goede verbindingen onderling en het beter toegankelijk maken;
   - inspelen op de veranderde wensen van toeristen en recreanten;
4. Werkgelegenheid is onmisbaar in een aantrekkelijke woongemeente
   - het versterken van een gezond ondernemingsklimaat, met voldoende mogelijkheden voor bijvoorbeeld de innovatieve maak- en voedselindustrie, voor alle opleidingsniveaus;

5. Goede bereikbaarheid is noodzakelijke basisvoorwaarde voor leefbaarheid en vitaliteit
   - verbeteren van het fietspadennetwerk en extra aandacht voor bereikbaarheid via het openbaar vervoer;
6. Oldebroek klimaatneutraal
   - Oldebroek profileren als 'duurzame gemeente';
   - prioritair stellen van deze maatschappelijk urgente opgave;
   - maatwerk leveren door een optimale landschappelijke inpassing.

2.1.3 Drie deelgebieden en IDee-kaarten

In de omgevingsvisie zijn deelgebieden onderscheiden op basis van de ontstaansgeschiedenis, het functionele gebruik en de beleving van het gebied.
Per deelgebied zijn IDee-kaarten gemaakt waarin is uitgewerkt hoe de ambities dichterbij gebracht kunnen worden en de kwaliteiten van het gebied versterkt kunnen worden.
De IDee-kaarten benoemen:

- De ontwikkelingsrichting van het gebied: Het doel, het streven voor het gebied en de hoofdlijnen van de ontwikkelingsmogelijkheden.
- Aandachts-/uitgangspunten kwaliteit en leefbaarheid: belangrijke elementen voor het werken aan de omgevingskwaliteit, de identiteit en leefbaarheid van het gebied (de identiteitsdragers).

Voor het buitengebied zijn drie deelgebieden uitgewerkt in IDee-kaarten, te weten:

1. Open polderlandschap & Drontermeerzone
2. Kleinschalige, gemengde overgangszone
3. Natura 2000-gebied Veluwe

Per zone is in de omgevingsvisie de ontwikkelingsrichting bepaald en zijn aandachtspunten benoemd voor de kwaliteit en leefbaarheid. De koers per deelgebied is daarmee op hoofdlijnen voldoende vastgelegd in de omgevingsvisie.

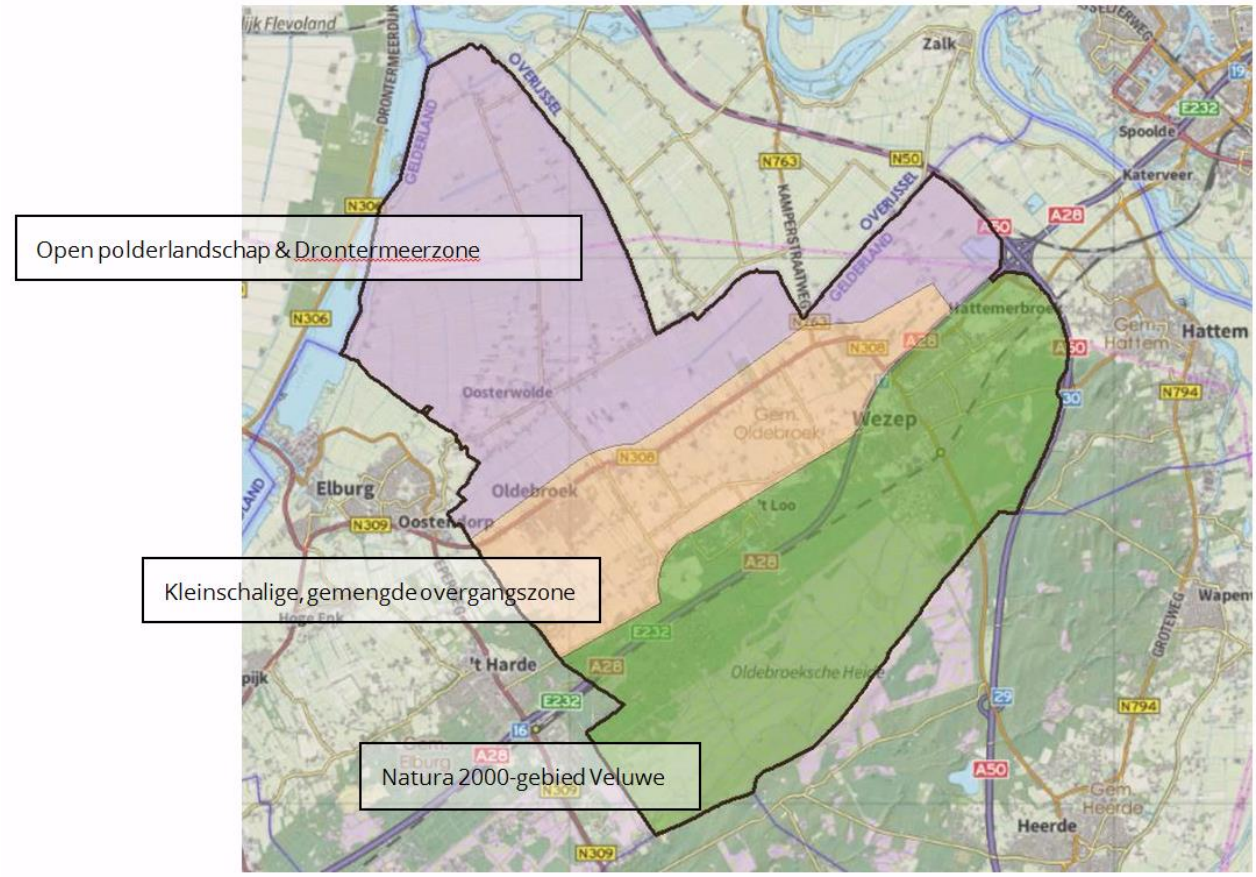

Elke zone / deelgebied kent z'n eigen specifieke problematiek. Deze indeling vormt daarom ook een uitgangspunt bij de nadere uitwerking van de omgevingsvisie naar een programma.

Per deelgebied is een ontwikkelingsrichting beschreven, zoals benoemd op de IDee-kaarten binnen de omgevingsvisie. Deze is opgenomen in bijlage 1.

2.2 Ander gemeentelijk beleid

De omgevingsvisie geeft de hoofdkoers en enkele belangrijke accenten en aandachtspunten voor ontwikkelingen. In de visie is aangegeven dat daarnaast rekening moet worden gehouden met kaders uit verschillende (thematische of gebiedsgerichte) beleidstukken (programma's onder de Omgevingswet), zoals het 'Woonprogramma', de 'Milieuvisie', en de 'Structuurvisie Functieverandering Oldebroek 2017'. Deze vormen veelal een verdere uitwerking van de hoofdkoers van de omgevingsvisie.

Daarnaast is het volgende gemeentelijke beleid van belang voor het programma:

2.2.1 Beleidsnota lokale aanpak stikstofproblematiek en regionale aanpak stikstof

In dit rapport zijn de gevolgen in beeld gebracht voor de projecten in Oldebroek van de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet langer wordt of kan worden gebruikt voor toestemmingverlening van activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken in (de buurt van) kwetsbare Natura 2000-gebieden. Tevens zijn acties afgesproken om zo goed mogelijk om te gaan met de ontstane situatie. Belangrijk hierin zijn onder andere:

– Lokale kwesties onder de aandacht brengen bij de provincie en relevante ministeries;

- Aanhaken bij keukentafelgesprekken, die de rijksoverheid en de provincie hebben aangekondigd;
- Participeren in de regionale gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast is met de gemeenten van de regio Noord Veluwe verkend of het wenselijk/noodzakelijk is om een gebiedsgerichte aanpak voor de Noord Veluwe op te stellen. Dit is vooralsnog bij een verkenning gebleven. Wel is daarbij geconstateerd dat inzicht in de specifieke lokale situatie wenselijk is.

Zowel de lokale als de provinciale aanpak op het gebied van stikstof zijn breder dan alleen de agrarische sector. De scope van de te nemen bronmaatregelen bevat alle sectoren die stikstofuitstoot veroorzaken: zoals industrie, mobiliteit, landbouw en veehouderij en de bouw. Samen met deze sectoren zoeken we naar de verbinding met de eigen sectorplannen.

In recent overleg is regionaal geconstateerd dat de gemeenten een belangrijke rol hebben in het terugdringen van de stikstofdeposities. Natuurlijk heeft de provincie hierin ook een belangrijke rol, maar kennis van de lokale situatie is essentieel voor het doen slagen van bijv. opkoopregelingen en het behalen van natuurdoelen. Bovendien willen de gemeenten niet alleen reageren op de plannen van de provincie. Gemeenten kunnen ook zelf acties ondernemen om de stikstofdeposities naar beneden te krijgen. Hierin is afgesproken dat de regiogemeenten van elkaar willen leren in termen van instrumenten, gebiedsgerichte benadering en wijze van werken.
Geconstateerd is ook dat kleinere en eenvoudigere projecten op lokaal niveau wel oplosbaar zijn. Maar dat de grotere ontwikkelingen die al spelen of te voorzien zijn, niet alleen lokaal kunnen worden opgelost en de kennis hiervoor lokaal soms ontbreekt. Dit gaat qua problematiek (depositie) over gemeentegrenzen heen en het organiseren van dergelijke processen alsmede de bijbehorende juridische kennis vergt regionale samenwerking. Er is daarom onder andere afgesproken, vooruitlopend op de feitelijke uitvoering, dat er namens de Noord Veluwe inhoudelijk mee wordt gepraat in de ambtelijke gesprekken over de techniek en spelregels die nu in de provincie worden gevoerd. En die de bestuurders in de aanloop naar de regionale bestuurlijke overleggen goed kan adviseren.

2.2.2 Soortenatlas gemeente Oldebroek en biodiversiteitsplan

Net als in heel Nederland is ook in de gemeente Oldebroek de biodiversiteit achteruitgegaan. De gemeente Oldebroek wil graag zijn verantwoordelijkheid nemen om dit om te buigen. Daarom wil de gemeente extra aandacht besteden aan biodiversiteit. Met de soortenatlas wordt inzicht gegeven in de huidige situatie van de biodiversiteit in de gemeente en is gericht gekeken waar kansen liggen om deze te versterken. Dit is gedaan aan de hand van de leefgebieden methode: Leefgebieden en bijbehorende, kenmerkende soorten zijn in beeld gebracht om te bepalen waar kansen liggen om dit leefgebied te versterken. Ook worden er kansen benoemd voor het behouden en ontwikkelen van biodiversiteit in de gemeente aan de hand van gidssoorten. Deze gidssoorten representeren een type leefgebied binnen de gemeente Oldebroek.

In vervolg op de soortenatlas wordt gewerkt aan het opstellen van een biodiversiteitsplan. Daartoe is een Plan van Aanpak opgesteld. De uitwerking loopt langs 3 sporen:

1. Samen met inwoners/plaatselijke natuurorganisaties,
2. Eigen organisatie, en
3. Samen met gebiedspartners.

Elk spoor heeft zijn eigen doelgroep, aanpak en resultaat. Op deze wijze wordt aangesloten op ontwikkelingen die lokaal spelen en lokaal gedaan kunnen worden. Door de opgave via deze drie sporen te benaderen kan elk spoor in zijn eigen tempo worden uitgewerkt en gerealiseerd.

2.2.3 Beleidsplan Integraal Beheer van de Openbare Ruimte 2020-2025 (IBOR)

Dit beleidsplan beschrijft de koers voor het onderhoud van de openbare ruimte. In het licht van de omgevingsvisie is er extra aandacht voor de omgeving (zowel voor de deur als in het buitengebied) via duurzaam werken, circulair gebruik van grondstoffen en met vergrote aandacht voor natuur en ecologie. Bij voorkeur doet de gemeente dit niet alleen: waar mogelijk werken wij samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
De basisprincipes voor het beleid zijn:

- Efficiënt en toegankelijk;
- Duurzaam & circulair;
- Met oog voor de natuur en ons klimaat;
- Samen en betrokken.

2.2.4 Lokaal Klimaatadaptatiebeleid

Het Klimaatbeleid wordt tot nu toe met name in regionaal verband uitgewerkt. Dit kwam omdat klimaatadaptatie vanaf de start in 2017 voornamelijk werd geadopteerd door de water- en rioleringsmensen.
Klimaatadaptatie staat momenteel op een belangrijk kantelpunt. Waar het eerder nog als een 'klus' werd gezien en voornamelijk projectmatig werd opgepakt, is er nu behoefte om naar een meer procesmatige aanpak te gaan. In Oldebroek wordt dit ook zo ervaren. Daarom wordt deze verschuiving in 2022 uitgewerkt in een lokaal beleidsplan Klimaatadaptatie.

2.2.5 Beleid gezondheid

In de regionale nota "samen verder voor een gezond Noord-Veluwe 2022-2025" zijn vier thema's benoemd. Een belangrijk thema waarin de verbinding ligt met het Vitaal Platteland is het thema "Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving". Dit thema is ook opgenomen in het landelijke beleid. Het Rijk investeert in dit thema omdat een gezonde fysieke leefomgeving kan bijdragen aan bijvoorbeeld de vermindering van eenzaamheid en overgewicht. Een ongezonde fysieke leefomgeving kan juist een bron van ziektelast zijn.

De gemeenten op de Noord-Veluwe streven ernaar dat iedere inwoner een eerlijke kans heeft om een gezond leven te leiden. Een gezonde fysieke en sociale leefomgeving is een prettige plek om te leven. De omgeving nodigt uit tot gezond gedrag en om elkaar te ontmoeten. De leefomgeving is een belangrijke pijler in integraal lokaal (gezondheids)beleid rondom thema's als overgewicht, roken, eenzaamheid, sociale veiligheid en gezondheidsachterstanden.

3 Relatie met parallelle sporen

Het platteland van Oldebroek is niet alleen op gemeentelijk niveau onderwerp van beleid. Andere overheden en instanties hebben beleid, ambities of uitvoeringsprogramma's opgesteld voor dit gebied, of die van invloed zijn op het buitengebied. Bijvoorbeeld de provincie Gelderland. De lopende trajecten van deze organisaties worden in het programma 'parallelle sporen' genoemd.

Om een integrale aanpak te formuleren in het Programma Vitaal Platteland Oldebroek, zijn deze parallelle sporen zo goed mogelijk in kaart gebracht om koppelkansen te vinden en benutten. Zo wordt voorkomen dat ondernemers en inwoners overmatig bevraagd worden. En worden middelen en tijd efficiënter ingezet.
Een samenvatting van de gevolgen van deze parallelle sporen is onderstaand opgenomen.
Een uitgebreidere toelichting op deze sporen is opgenomen in bijlage 4.
In bijlage 3 zijn belangrijke links naar de websites van de parallelle sporen te vinden.

3.1 Samenvatting impact parallelle sporen per deelgebied

3.1.1 Algemeen

- Versterking van de biodiversiteit.
- Maatregelen die bijdragen aan het tegengaan van de gevolgen van de klimaatverandering.
- Behoud en versterking van de landschappelijke kernkwaliteiten. Hiervoor kunnen de kwaliteitsgidsen van de provincie worden benut.
- Grootschalige vormen van energie opwekking zijn niet voorzien (behalve windturbines bij knooppunt Hattemerbroek). Meer kleinschalige vormen van duurzame energieopwekking zijn wel mogelijk, bijv. op daken van (bedrijfs)gebouwen zonnepanelen te leggen en eventueel door samenwerking van bedrijven in een energiecoöperatie.

3.1.2 Open polderlandschap & Drontermeerzone

- Bescherming weidevogels: tevens kansen voor versterking biodiversiteit. Kansen voor agrarisch natuurbeheer.
- Behoud openheid
- In de veengebieden: bodemdaling tegengaan en beperken van de CO2-uitstoot door aanpassing van de waterhuishouding.
- Introductie van nieuwe teelten in te vernatten gebieden
- Omslag naar een natuurinclusieve landbouw
- Rekening houden met het drinkwaterreserveringsgebied

3.1.3 Kleinschalige, gemengde overgangszone

- Als randzone gericht op natuurherstel en tegengaan droogte voor de Veluwe
- Kansrijk voor de aanpak stikstof
- Kansrijk als pilotgebied voor een integrale aanpak vanuit de RES (landgoederenzone)
- Kansen voor het ontwikkelen van een aantrekkelijk kleinschalig woonlandschap rondom de kernen in combinatie met versterking van het landschap, aansluitend bij de karakteristieken van de landschappen.

- Versterk de recreatieve toegankelijkheid.
- Rekening houden met het drinkwaterreserveringsgebied

3.1.4 Natura 2000-gebied Veluwe

- Beleid gericht op behoud en versterking van de natuurwaarden, o.a. via Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone
- Grondwaterbeschermingsgebied ten zuiden van Wezep
- Maatregelen recreatiezonering doorvoeren.

4 Confrontatie met locatiepaspoorten

Op basis van het dossieronderzoek en de gevoerde bedrijfsbezoeken is de volgende informatie van belang voor de koers per deelgebied.

a) Er is een beperkt aantal locaties in of nabij het deelgebied 'Natura 2000-gebied Veluwe' die een hoge (vergunde) stikstofdepositie hebben. Verschillende van deze bedrijven hebben op dit moment geen (beoogd) opvolger. Hier liggen kansen om de depositie (op termijn) te verlagen.
b) Op veel locaties met een agrarische bestemming is nu sprake van niet volwaardige agrarische bedrijfsactiviteiten. Veelal betreft dit hobbymatige activiteiten. Dit dient een vertaling te krijgen in het bestemmingsplan buitengebied (of straks omgevingsplan). Deze vertaling kan prima gebruikt worden als aanleiding voor eventueel gewenste veranderingen.
c) Voor veel eigenaren is er nu geen aanleiding om na te denken over hun toekomstige situatie, zolang ze er maar kunnen blijven wonen. Gewenste verandering zullen dus niet als vanzelf tot stand komen. Actieve benadering vanuit de gemeente met haalbare mogelijkheden is dan ook gewenst.
d) De mogelijkheden voor functieverandering naar wonen in het huidige VAB-beleid worden als te beperkend en niet stimulerend gezien. Meer maatwerk is gewenst door meer uit te gaan van bereiken van doelen en versterken van kwaliteiten dan van strikte regels in termen van m² of aantallen woningen.
e) In het Open polderlandschap & Drontermeerzone bevinden zich meerdere volwaardige bedrijven met toekomstperspectief. Het betreft vrijwel uitsluitend melkveehouderijen met gemiddelde oppervlakte van 61 ha en een gemiddeld aantal melkkoeien van 102. Alle agrariërs in dit deelgebied werken aan agrarisch natuurbeheer en 85% van de agrariers heeft belangstelling om dit uit te breiden, mits daarvoor extra grond beschikbaar kan komen en mits daar marktconforme vergoedingen tegenover staan. Het Aanvalsplan Grutto wordt daarbij als kansrijk verdienmodel gezien.
f) De agrariërs in dat deelgebied willen ruimte om de komende jaren aanpassingen per bedrijf te kunnen doen, zoals een uitbreiding van het aantal dieren. Voor extensivering en versterking van agrarisch natuurbeheer is voldoende grond essentieel. Het behoud van de agrarische functie van de gronden wordt daarom belangrijk gevonden. Daarnaast worden korte lijnen met de gemeente van belang gevonden, bijvoorbeeld in de vorm van een ambtelijk coördinator of plattelandscontactambtenaar.
g) Het dossieronderzoek maakt duidelijk dat de relevante informatie onvoldoende toegankelijk en actueel is. Voor een goede werking van het programma, is actie op dit punt noodzakelijk.
h) Er blijkt sprake van wantrouwen en achterdocht. Werken aan vertrouwen is belangrijk. Een gebiedsproces met open gesprekken kan hier aan bijdragen.

5 Koers per deelgebied

Op basis van de relatie met de parallelle sporen en de resultaten van de locatiepaspoorten is onderstaand in beeld gebracht welke opgaven er liggen voor het hele buitengebied en per deelgebied. Dit is vertaald naar een voorlopige koers per deelgebied om bij te dragen aan de opgaven. In feite zijn dit aangepaste ontwikkelingsrichtingen, zoals deze waren opgenomen op de IDee-kaarten van de omgevingsvisie.

5.1 Uitgangspunten voor de koers

De koers sluit aan bij 'Oldebroek voor Mekaar' (OvM): Samenwerken aan een sterke en leefbare samenleving met bestaande en nieuwe manieren. We willen de koers samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uitwerken in gebiedsprocessen en daarmee de wensen en initiatieven van partijen in de samenleving als uitgangspunt kiezen. In goed overleg willen we bekijken hoe we kunnen aanhaken bij initiatieven en per geval stappen kunnen zetten die bijdragen aan onze doelen. Wensen en ideeën kunnen individueel zijn, maar de uitwerking kan gevolgen hebben voor de (directe) omgeving. En andersom kan samen optrekken met je buren leiden tot meerwaarde en elkaar versterken.

Daarbij zien we kansen voor het slim inzetten van mogelijkheden voor woningbouw in het kader van het VAB-beleid. Hiermee kan een bijdrage geleverd worden aan de woningbouwopgave enerzijds en kunnen anderzijds doelen rondom vermindering van de stikstofbelasting, biodiversiteit etc. worden bereikt. Deze kansen liggen vooral in de deelgebieden Natura 2000-gebied Veluwe en de kleinschalige, gemengde overgangszone.

5.2 Natuurgebied de Veluwe

De Veluwe is een van de grootste natuurgebieden van Nederland met veel unieke en bijzondere planten en dieren. Deze variatie in planten en dieren is heel belangrijk voor een sterke natuur en voor onze gezondheid. Het gaat niet goed met de natuur op de Veluwe. Vanuit provincie Gelderland wordt zwaar ingezet op natuurherstel. Zo wordt er gewerkt aan het opstellen van herstelprogramma's voor diverse landschapstypen en het recreatiezoneringsplan. Daarnaast zijn er ook andere ontwikkelingen op het gebied van natuurherstel. Zo wordt gewerkt aan de Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS) en aan een bossenstrategie.
Daarnaast speelt de Veluwe een belangrijke rol in ons drinkwatervoorziening. In Wezep is een drinkwaterwinning Boele gelegen.

Onze koers voor het deelgebied Natuurgebied de Veluwe:

- Behoud en versterking van de natuurfunctie staat voorop. Het beheerplan van het Natura 2000-gebied Veluwe is hierbij leidend.
- Daarbij is het stikstofbeleid van de provincie (en de rijksoverheid) leidend om de stikstofdepositie structureel naar beneden te krijgen. Daartoe willen we kansen benutten door in gesprek te gaan met veehouderijen die nog in dit deelgebied aanwezig zijn en onvoldoende toekomstperspectief hebben. Mogelijk is stoppen een optie indien er een aanbod wordt gedaan voor een aantrekkelijke vorm van functieverandering. In dat kader kijken we ruimhartig naar mogelijkheden voor functieverandering, voor zover deze passend zijn in de nabijheid van het natuurgebied Veluwe. Functieverandering met sloop en bouw van woningen is mogelijk, mits daardoor de stikstofbelasting

substantieel verminderd. En natuurlijk in een erfopzet en met bebouwing die passend zijn in deze natuurlijke omgeving (denk aan schuurwoningen met groene daken). Via maatwerk kunnen wellicht doelen van het stikstofbeleid worden behaald.
- Bij blijvende agrarische bedrijven zijn kleinschalige, passende recreatie(ondersteunende) functies afweegbaar.
- Blijvende agrarische bedrijven benaderen we actief om een omslag naar een meer natuurinclusieve vorm van landbouw te stimuleren. Daarbij verwijzen we naar de mogelijkheden die de provincie biedt in het programma Agrifood en andere programma's.
- Ontwikkelingen ten aanzien van landschap en natuur moeten gericht zijn op een verbetering van de ruimtelijke samenhang tussen bos, heide en stuifzandgebieden.
- De defensieterreinen zijn een belangrijk onderdeel van dit deelgebied. Bij ontwikkelingen stemmen we af met Defensie c.q. Rijksvastgoedbedrijf.
- De functionele ontwikkelingsmogelijkheden in het natuurgebied zijn beperkt. Ontwikkelingen moeten aansluiten bij de provinciale recreatiezonering. Met name in de intensieve zone ten noorden van de spoorlijnen liggen mogelijkheden voor diverse vormen van recreatie, zoals fietsen, ATB, wandelen, paardrijden en kleinschalige passende recreatievormen/-voorzieningen. Een compleet recreatienetwerk met kwaliteit is de ambitie. En natuurlijk afgestemd op de ecologische en landschappelijke kwaliteiten van het gebied.

5.3 Kleinschalige, gemengde overgangszone

De overgangszone is veelzijdig in afwisseling tussen open en geslotenheid en in functies. Dit gebied is van oudsher het meest dynamisch. Het is een aantrekkelijk woongebied. De landgoederen hebben ook een belangrijke ecologische functie en vormen een ecologische verbindingszone. Ook zijn de landgoederen vanuit cultuurhistorie van belang.
De overgangszone behoort tot het systeem van de Veluwe. De provincie wil voor de overgangsgebieden inzetten op een robuust systeemherstel. Hierbij wordt in beeld gebracht hoe het systeem van de Veluwe werkt en aan welke knoppen moet worden gedraaid om herstel in gang te zetten. Ook in deze zone moet aandacht uitgaan naar de stikstofproblematiek. Een groot deel van deze zone is aangewezen als drinkwaterreserveringsgebied.

Onze koers voor het deelgebied Kleinschalige, gemengde overgangszone:
- De diversiteit in landschap en gebruik evenals de dynamiek moet behouden, gefaciliteerd en waar mogelijk versterkt worden: diversiteit in beleving, in gebruik en naar ecologische waarden.
- We koesteren de kleinschaligheid, authenticiteit en de ecologische/landschappelijke overgangszone met grote variëteit.
- We werken samen met het Waterschap Vallei en Veluwe aan het beter vasthouden van water in het gebied en het versterken van de kwelsloten met bijbehorende vegetatie.
- De bebouwingsclusters en het ommeland moeten een vloeiend geheel vormen, zonder harde randen.
- Er liggen kansen om bij te dragen aan versterking van het naastgelegen natuurgebied Veluwe door vermindering van de stikstofbelasting. Dit kan ook door de randvoorwaarden te creëren voor de verbetering van de natuurkwaliteit in het natuurgebied. Ruimere mogelijkheden voor functieverandering kan hiervoor een middel zijn, waarbij ook kleinschalige zonnevelden verwerkt in een erfconcept een mogelijk verdienmodel kan zijn. Voor functieveranderingswoningen laten we het maximum per erf van

2 woningen los, mits daarbij wordt bijgedragen aan onze doelen op het gebied van water, energie, klimaat en natuur/biodiversiteit. Via maatwerk kunnen wellicht bijdragen worden behaald aan het bereiken van deze doelen. En natuurlijk mits één en ander zorgvuldig wordt ingepast in het landschap. Ook transformatie naar kleinschalige bedrijfjes of recreatieve functies behoort tot de mogelijkheden.
- Er liggen ook mogelijkheden om de recreatieve kracht van het gebied verder te benutten.
- Er liggen kansen om in de landgoederenzone de landgoederen te versterken (onderhoud, maar mogelijk ook uitbreiding bosareaal, of de boerderijen behorende bij de landgoederen) ook in relatie tot de stikstofproblematiek en andere opgaven, zoals energie, biodiversiteit en wateropgaven.
- Een kwaliteitsimpuls voor de bestaande (recreatieve)voorzieningen is wenselijk.
- Blijvende agrarische bedrijven ondersteunen we (samen met de provincie) met een omslag naar een meer natuurinclusieve vorm van landbouw. Daarbij verwijzen we naar de mogelijkheden die de provincie biedt in het programma Agrifood en andere programma's.

5.4 Open polderlandschap & Drontermeerzone

Dit gebied omvat de zone langs het Drontermeer met overwegend rietmoerasgebieden en natuur (Natura 2000-gebied Randmeerkust) en de polders Oosterwolde, Oldebroek en Hattem met een overwegend agrarische functie in combinatie met natuur en recreatie. De polders worden gekenmerkt door openheid. Delen van de polders zijn aangewezen als rust- en foerageergebied voor vogels. In de polders zit onder de eigenaren veel energie op agrarisch natuurbeheer en weidevogelbeheer.
Een algemeen tendens in de landbouw is dat het aantal actieve agrariërs terugloopt. In de polders ligt een belangrijke opgave om de agrarische functie te behouden en te verstevigen op een natuurinclusieve basis. Daarbij moet er ook aandacht zijn voor het tegengaan van verdere bodemdaling, beperking van de CO2-uitstoot en de drinkwatervoorziening nu een groot deel van het poldergebied is aangewezen als drinkwaterreserveringsgebied.

Onze koers voor het deelgebied Open polderlandschap & Drontermeerzone:
- Het open agrarische en weidegebied is karakteristiek voor Oldebroek en typeert onze ontstaansgeschiedenis. Voor de Polders Oosterwolde, Oldebroek en Hattem streven we naar behoud van de landbouw als belangrijkste functie. De polders moeten duurzaam geschikt kunnen blijven voor economisch verantwoorde, grondgebonden en duurzame landbouwbedrijven (een combinatie van intensief en extensief gebruik).
- We zetten ons in om de agrarische functie van de aanwezige agrarische gronden zoveel mogelijk te behouden.
- Om bijdragen te kunnen leveren aan de doelen uit dit programma zoeken we, samen met de agrarische sector, naar toekomstbestendige verdienmodellen, zoals het Aanvalsplan Grutto en de subsidiemogelijkheden binnen het provinciale programma Agrifood.
- We ondersteunen agrarische bedrijven (samen met de provincie) die een omslag willen maken naar een meer natuurinclusieve vorm van landbouw. Daarbij verwijzen we naar de mogelijkheden die de provincie biedt in het programma Agrifood en andere programma's.

- We bieden ruimte voor verbrede landbouw, in de vorm van bijvoorbeeld kleinschalige recreatieve nevenactiviteiten, mits goed landschappelijk ingepast.
- We zijn terughoudend met het toestaan van nieuwe functies in vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing in het belang van het behoud van de landbouw als belangrijkste functie van het gebied. Andere functies zijn alleen mogelijk indien is aangetoond dat omliggende bedrijven hierdoor niet beperkt worden. Functieverandering met sloop en bouw van extra woningen is alleen mogelijk in bebouwingslinten of aan de rand van kernen of buurtschappen. Elders kan bij het stoppen van een agrarisch bedrijf bekeken worden of sloop kan plaatsvinden op de locatie zelf en bouw van een nieuwe, vervangende functie in bebouwingslinten of aan de rand van kernen of buurtschappen.
- Samen met het Waterschap en de boeren in het gebied onderzoeken we de mogelijkheden van vernatting, het tegengaan van de bodemdaling en het beperken van de CO2-uitstoot in de veengebieden.
- Wenselijk is het ontstaan van aantrekkelijke routes langs de landerijen en de Drontermeerzone, met bijbehorende voorzieningen. Specifiek zien we kansen, gekoppeld aan de dijk, in het gebied tussen Noordeinde en Elburg.
- Een aandachtspunt is het voorkomen, waar mogelijk, van het (toenemen van) sluipverkeer naar Kampen.

6 Uitvoeringsagenda: naar samenhang en samenwerking

De koers die we in hoofdstuk 5 hebben geschetst komt niet als vanzelf tot stand. De ambities en gewenste transities vragen om concrete acties om de doelen ook daadwerkelijk te bereiken.
Hiertoe worden de acties in gang gezet zoals aangegeven in onderstaande paragrafen. Dit hoofdstuk sluit af met een globale planning van de acties.

6.1 De basis op orde

1. We maken de locatiepaspoorten compleet en actueel voor alle adressen met nu nog een agrarische bestemming.
2. We maken de locatiedossiers van de agrarische percelen voor de ambtelijke organisatie toegankelijker en overzichtelijker.
3. In veel gevallen blijkt de feitelijke situatie per adres niet meer in overeenstemming te zijn met het dossier. We gaan aan de slag met een gerichte aanpak van bezoeken en perspectiefgesprekken om tot een passende toekomstbestendige invulling te komen.
4. De provincie gaat aan de slag met een Eco-hydrologische systeemanalyse in het kader van de Gelderse Maatregelen Stikstof en het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma Natuur. Willen we de kwaliteiten van het natuurgebied Veluwe kunnen versterken, dan zijn er niet alleen maatregelen in het natuurgebied zelf nodig, maar zijn er ook herstelmaatregelen nodig in de randzones langs de Veluwe. En die randzones lopen tot aan de randmeren. De provincie streeft daarom naar robuust herstel van het Eco-hydrologische systeem. Waar vroeger werd gedacht dat we het systeem konden aanpassen aan het menselijk gebruik, zijn we er inmiddels van doordrongen dat we het menselijk gebruik moeten aanpassen aan het systeem.
   De eerste resultaten van de systeemanalyse voor de Noord Veluwe worden in het najaar 2022 verwacht. Deze resultaten nemen we als basis voor het voorgestelde gebiedsproces (zie hierna).

6.2 Acties per deelgebied

6.2.1 Natura 2000-gebied Veluwe

5. In overleg met onder andere de provincie te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de depositie bij de piekbelasters in het deelgebied Natura 2000-gebied naar beneden te krijgen.
6. Voor concrete projecten werken aan een gericht gebiedsproces in de geest van dit programma.
7. We starten overleg op met het Ministerie van Defensie / Rijksvastgoedbedrijf over hoe hun belangen meegenomen kunnen worden in het programma en hoe we elkaar kunnen ondersteunen.

6.2.2 Kleinschalige, gemengde overgangszone

8. Voor dit deelgebied gaan we een gebiedsproces opstarten. Dit sluit aan bij de RES, waarin al was voorgesteld om een integraal te kijken naar de landgoederenzone, die redelijk overeenkomt met dit deelgebied. Ook in het kader van de gebiedsverkenning voor de

Kop van de Veluwe wordt nadrukkelijk gekeken naar deze zone voor het wonen op boerenerven. Meerdere redenen dus om in goed overleg met het gebied te bekijken welke mogelijkheden en kansen hier liggen. We trekken hierin samen op met de gemeente Elburg en streven naar een gezamenlijke aanpak met Elburg.
Vanuit de in dit programma opgenomen koers gaan we in overleg met alle relevante partijen, zoals de landgoedeigenaren, provincie, waterschap, maar zeker ook met alle inwoners en ondernemers/agrariërs uit dit deelgebied de koers concretiseren voor dit deelgebied. We dagen iedereen uit om met goede plannen te komen die bijdragen aan de koers. Wat is mogelijk, wat is haalbaar? Via een aantal schetssessies krijgt de koers nadere en concretere invulling, die past bij de inwoners en ondernemers in dit deelgebied.

6.2.3 Open polderlandschap & Drontermeerzone

9. Voor dit deelgebied is de gemeente in gesprek met stichting De Vier Merken en ondersteunen de stichting waar mogelijk. In hun visie op de gebiedsontwikkeling van de polder worden de diverse opgaven in de polder aangepakt aan de hand van het Aanvalsplan Grutto (zie https://gruttoaanvalsplan.nl/). De nu opgestelde visie van de stichting De Vier Merken biedt nog een aantal varianten om de doelen te bereiken. Daarbij is de stichting De Vier Merken afhankelijk van een eventueel aankoop van een agrarisch bedrijf met bijbehorende gronden. Zodra daarover meer duidelijkheid is, bekijken we in overleg hoe we hun visie nog meer kunnen concretiseren en waar we elkaar in de uitvoering kunnen helpen en versterken.

6.3 Nieuwe manier van afwegen van initiatieven

10. Het programma leidt tot een andere manier van het integraal afwegen van initiatieven (die niet passen in het bestemmingsplan c.q. tijdelijk omgevingsplan). Ook mogelijkheden voor functieverandering horen hier bij (VAB-beleid). Zie de uitwerking hieronder. Partners van de parallelle sporen worden hierbij betrokken via de omgevingstafel.

De mate waarin we willen bewegen naar integraler werken, loslaten en maatwerk per deelgebied zal gaan verschillen. Soms moet de nadruk liggen op vasthouden, namelijk daar waar we het behouden van de kwaliteit van de leefomgeving voorop stellen. Voor het overige is het mogelijk om de nadruk meer te leggen op loslaten en uit te nodigen, vooral daar waar we ruimte willen bieden voor ontwikkelingen. Dus van toelatingsplanologie via ontwikkelingsplanologie naar uitnodigingsplanologie.

De gemeente beschikt over diverse beleidsregelingen zoals bijvoorbeeld het VAB beleid, het Gebiedsplan zoekzones landschappelijke versterking en groene wiggen en het Landschapsontwikkelingsplan. Alle beleidsregelingen hebben de afgelopen jaren op hun eigen wijze een bijdrage geleverd aan een aantrekkelijk en vitaal buitengebied en de doelstellingen van deze regelingen sluiten nog aan bij de speerpunten voor het buitengebied zoals geformuleerd en vastgelegd in de omgevingsvisie van Oldebroek en in het geldende bestemmingsplan voor het Buitengebied.

De afgelopen jaren is echter ook geconstateerd dat het ruimtelijk beleid voor het buitenge-

bied op onderdelen onnodig ingewikkeld is geworden en is zowel vanuit aanvragers en hun adviseurs als gemeente de wens geuit voor een andere manier van het integraal afwegen van initiatieven voor het buitengebied, om ruimte te bieden voor ontwikkelingen.

De publiekrechtelijke besluitvorming en afweging van initiatieven en verzoeken om planologische medewerking dienen telkens plaats te vinden op basis van planologische overwegingen. De ontwikkeling moet derhalve altijd planologisch aanvaardbaar zijn en voldoen aan het criterium van een goede ruimtelijke ordening/een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Uitgangspunten bij het bepalen en formuleren van het afwegingskader:
1. de unieke kwaliteiten te beschermen en te versterken, afgestemd op de functie en gebruikers van een locatie en/of gebied;
2. tegelijk ook de 'goede' investeringen en initiatieven op gang te brengen en deze zo in te passen dat het goed is voor het gehele gebied;
3. de kwaliteiten benoemen en uit te dragen (promotie) en meer en beter beleefbaar te maken bij een ontwikkeling.

In onze omgevingsvisie zijn globale spelregels opgenomen voor het omgaan met/het afwegen van initiatieven. Op basis van dit programma wordt dit als volgt aangepast.

6.3.1 Afwegingskader voor initiatieven

De gemeente ziet initiatieven (die niet passen in het bestemmingsplan c.q. tijdelijk omgevingsplan) als kansrijk indien:
- de ontwikkeling kwaliteit toevoegt aan het landschap en het gebied. Voor het landschap kunnen de kwaliteitsgidsen van de provincie en het gemeentelijke landschapsontwikkelingsplan een goed hulpmiddel zijn. Elke locatie vergt evenwel een zorgvuldige analyse van de landschappelijke context om op basis daarvan de landschappelijke versterking vorm te geven.
- ze passen in de koers per deelgebied, zoals benoemd in hoofdstuk 5.
- ze een bijdrage leveren aan:
  - het herstel van het eco-hydrologische systeem
  - de vermindering van de stikstofbelasting van de natuurgebieden;
  - de biodiversiteit. De soortenatlas en het biodiversiteitsplan van de gemeente kunnen hierbij als hulpmiddel worden gebruikt. Bij natuuronderzoeken in het kader van ontwikkelingen kijkt de gemeente niet alleen naar de gevolgen voor de natuurwaarden, maar ook naar de kansen voor ecologische meerwaarde.
  - het voorbereid zijn op de gevolgen van klimaatverandering. Bij elke ontwikkeling zijn maatregelen mogelijk, hoe klein ook: Denk aan het onverhard laten van tuinen, groene daken, speelplaatsen schaduwvrij inrichten en isolatie en zonwering. Voorlichting en bewustwording zijn hierbij erg belangrijk.
  - de energietransitie door energiezuinig ontwerp en/of het gebruik van duurzame vormen van energievoorziening
- ze geen belemmering vormen voor omliggende functies of gebiedsfuncties,
- er sprake is van een passende vorm van ontsluiting en overbelasting van de wegen in

het buitengebied wordt voorkomen. Parkeren wordt op eigen terrein wordt opgelost.
- in geval van woningen ze qua typologie passen binnen het gemeentelijk woonprogramma en bijdragen aan de versnelling van de woningbouw.
- is verkend in hoeverre samengewerkt kan worden met ontwikkelingswensen in de directe omgeving c.q. is verkend wat de mening is van de omliggende inwoners over de voorgestelde ontwikkeling.

We gaan dit bij alle nieuwe initiatieven toepassen en ervaring opdoen met dit nieuwe afwegingskader. Na een jaar vindt evaluatie plaats en waar nodig aanpassing van het afwegingskader. De gemeenteraad wordt vanzelfsprekend betrokken bij deze evaluatie.

6.3.2 Kostenverhaal en verevening

De gemeente Oldebroek heeft in de omgevingsvisie tal van ambities en opgaven opgenomen waarvoor investeringen nodig zijn, deze zijn ook vertaald naar het programma Vitaal Platteland Oldebroek. De gemeente zal als trekker van deze maatschappelijke opgaven een deel hiervan bekostigen. Inwoners maar ook ontwikkelaars van onder andere woningbouwlocaties hebben echter ook profijt van die investeringen. Daarom is de gemeente op grond van de Wet ruimtelijke ordening verplicht om de kosten die zij als gemeente maakt voor een onder andere een woningbouwinitiatief, te verhalen op de initiatiefnemers.

Wetgeving rondom kostenverhaal en verevening staat in de aanvullingswet Grondeigendom die is opgenomen in de Omgevingswet. Met de Aanvullingswet grondeigendom wil de wetgever het instrumentarium voor faciliterend grondbeleid verbeteren en meer rekening houden met de diverse ontwikkelopgaves waarin het eindbeeld onzeker is, waaronder organische gebiedsontwikkeling. Het instrumentarium bestaat twee hoofdgroepen, elk verdeeld naar twee subgroepen:
1. regulier kostenverhaal (wettelijke plicht om dit toe te passen),
2. kostenverhaal van financiële bijdragen (wettelijke bevoegdheid om dit toe te passen).

Voor de beide hoofdgroepen geldt ook nog dat het zowel privaat- als publiekrechtelijk toegepast kan worden. Indien we straks wensen te beschikken over de publiekrechtelijke mogelijkheid voor kostenverhaal voor financiële bijdragen, dan is reikwijdte beperkt tot de limitatieve categorieënlijst uit de ontwerp-amvb ‘Financiële bijdragen’ (8 januari 2021).
De wetgeving rondom het verhalen van financiële bijdragen en de limitatieve lijst is dus nog niet definitief. De financiële bijdragen kunnen gevraagd worden voor ontwikkelingen als kwalitatieve verbeteringen van landschap, natuur, water of de stikstofbalans, de aanleg of aanpassingen van infrastructuur en daartoe benodigde voorzieningen. Anterieur kunnen ook andere bijdragen worden gevraagd. In beide gevallen moet de functionele samenhang van de projecten waarvan een bijdrage wordt gevraagd en de projecten waarvoor een bijdrage wordt gevraagd onderbouwd worden in een omgevingsvisie of verwoord en onderbouwd worden in een afzonderlijk programma. In verband met de complexiteit op dit onderwerp wordt ervoor gekozen de onderbouwing en de uitwerking hiervan in een afzonderlijk, nog op te stellen, programma kostenverhaal c.q. verevening op te nemen.

6.4 Organisatie

11. We wijzen een ambtelijk coördinator aan per deelgebied. Zij coördineren de initiatieven binnen het deelgebied en zorgen voor samenhang en slimme combinaties, zoals bedoeld in dit programma.
    Als agrarische ondernemer kun je regelmatig te maken hebben met de gemeente. Dat roept soms vragen op. Die vragen kunnen over van alles gaan: starten, bouwen, uitbreiden, vergunningen, financiële bijstand, etc. Het is praktisch wanneer er één ambtelijk coördinator is die de agrarische ondernemer op weg helpt. Via de ambtelijk coördinator wordt informatie gedeeld en eventueel verwezen naar de juiste afdeling of contactpersoon binnen de gemeentelijke organisatie. Daarnaast onderhoudt de ambtelijk coördinator ook de contacten met de andere overheden en stakeholders. Dit is vergelijkbaar met het functioneren van de dorpscontactambtenaar.
    De dorpscontactambtenaren zijn de eerste aanspreekpunten voor alle inwoners. Zij zorgen ervoor dat zaken die in een dorp spelen snel aandacht krijgen in de gemeentelijke organisatie. Per dorp werken zij samen met een aantal collega's die betrokken zijn bij projecten of bij beheertaken in het dorp.
    Hiervoor dient nog wel ruimte te worden gevonden binnen de formatie van het team Ruimte.

6.5 Planning

Omschrijving	Periode
Locatiepaspoorten compleet maken	Q3/Q4 2022
Locatiedossiers van de agrarische percelen toegankelijker en overzichtelijker maken	Q3/Q4 2022
Gerichte aanpak met bezoeken en perspectiefgesprekken	Q3/ Q4 2022
Eco-hydrologische systeemanalyse (provincie)	Q3 2022
Verkennen mogelijkheden verlagen van de depositie bij de piekbelasters in het deelgebied Natura 2000-gebied	Q3/Q4 2022
Voor concrete projecten zoals een MTB route werken we een gericht gebiedsproces uit in de geest van dit programma	Indien projecten zich aandienen
Overleg met het Ministerie van Defensie / Rijksvastgoedbedrijf	Q3 2022
Gebiedsproces kleinschalige gemengde overgangszone: voorbereiding	Q3/Q4 2022
Gebiedsproces kleinschalige gemengde overgangszone: uitvoering	2023

Omschrijving	Periode
Overleg De Vier Merken t.b.v. open polderlandschap & Drontermeerzone	regelmatig
Afwegingskader voor initiatieven	Ervaringen opdoen en in de herfst van 2023 evalueren
Ambtelijk coördinator aanstellen per deelgebied	Q3/Q4 2022

6.6 Regelmatig actualiseren programma / uitvoeringsagenda

Dit programma is geen statisch beleidsdocument, maar een werkdocument gericht op uitvoering. Werkendeweg zal er aanleiding zijn voor actualisatie van de uitvoeringsagenda van dit programma of wellicht het programma op onderdelen.
Ons streven is op termijn zoveel mogelijk sectoraal beleid, inclusief de inhoud van dit programma en eventueel nieuwe programma's, op te nemen in de volgende versie(s) van de omgevingsvisie , zodat er uiteindelijk één omgevingsvisie, één omgevingsplan en een beperkt aantal programma’s resteert.

Bijlagen

Bijlage 1: Ontwikkelingsrichting per deelgebied, zoals beschreven in de IDee-kaarten uit de Omgevingsvisie

Natuurgebied de Veluwe

- Behoud en versterking van de natuurfunctie staat voorop. Het beheerplan van het Natura 2000-gebied Veluwe is hierbij leidend. Het gaat om behoud van het areaal bos en heide, maar zeker ook om kwaliteitsversterking. Een goede uitwisseling met de andere delen van de Veluwe is hiervoor onmisbaar, evenals goed waterbeheer.
- Ontwikkelingen ten aanzien van landschap en natuur moeten gericht zijn op een verbetering van de ruimtelijke samenhang tussen bos, heide en stuifzandgebieden; met inbegrip van terreinen van defensie.
- De A28 en het spoor vormen samen een grote barrière en uitwisseling van klein wild vormt een aandachtspunt.
- De functionele ontwikkelingsmogelijkheden in het gebied zijn beperkt. Gedoseerd en afgestemd op de ecologische en landschappelijke kwaliteiten kunnen ontwikkelingen plaatsvinden die de belevingsmogelijkheden van het gebied verbeteren, evenals de toegankelijkheid ervan: fietsen, ATB, wandelen, paardrijden en kleinschalige passende recreatievormen/-voorzieningen. Een compleet recreatienetwerk met kwaliteit is de ambitie.
- Kleinschalige, passende recreatie(ondersteunende)functies zijn afweegbaar.
- De verwachting is dat het militaire terrein ook naar de toekomst behouden zal blijven, wenselijk is dat het zich meer voegt naar de natuurfunctie.
- Het bedrijventerrein Zeuven Heuvels is verouderd en bedrijven worden verplaatst. Het terrein wordt getransformeerd naar wonen.

Kleinschalige, gemengde overgangszone

- De diversiteit in landschap en gebruik evenals de dynamiek moet behouden, gefaciliteerd en waar mogelijk versterkt worden: diversiteit in beleving, in gebruik en naar ecologische waarden.
- We koesteren de kleinschaligheid, authenticiteit en de ecologische/landschappelijke overgangszone met grote variëteit. We zijn alert op het voorkomen van verdere versnippering.
- We werken samen met het waterschap aan het beter vasthouden van water in het gebied en het versterken van de kwelsloten met bijbehorende vegetatie.
- De bebouwingsclusters en het ommeland moeten een vloeiend geheel vormen, zonder harde randen.
- Er liggen mogelijkheden om de recreatieve kracht van het gebied verder te benutten, dit moedigen we aan, aansluitend op de veelzijdigheid van de landgoederenzone, de Veluwerand en het kampenlandschap.
- Aantrekkelijke plekken en voorzieningen moeten goed ontsloten en verbonden worden.
- Een kwaliteitsimpuls voor de bestaande (recreatieve)voorzieningen is wenselijk.
- Daarnaast is het gebied kansrijk voor initiatieven op het gebied van duurzame energievoorziening. We werken aan een verdere uitwerking hiervan naar zoekgebieden en pi-

lots en daarnaast een afwegingskader waarbij ruimtelijke en maatschappelijke haalbaarheid belangrijke factoren zijn.

Open polderlandschap & Drontermeerzone

- Het open agrarische en weidegebied is karakteristiek voor Oldebroek en typeert onze ontstaansgeschiedenis. Voor de Polders Oosterwolde, Oldebroek en Hattem streven we naar behoud van de landbouw als belangrijkste functie. De polders moeten duurzaam geschikt kunnen blijven voor economisch verantwoorde, grondgebonden en duurzame landbouwbedrijven (een combinatie van intensief en extensief gebruik).
- Dit wil niet zeggen dat andere functies niet mogelijk zijn. We streven naar een goede balans tussen de verschillende functies. Het gebied vormt bijvoorbeeld ook een zoekgebied voor natte landnatuur en daarmee natuurontwikkeling. De verdroging van het gebied, met effect op natuur en landbouw, vormt een belangrijk aandachtspunt.
- Op termijn wordt beoogd het weidevogelreservaat van Staatsbosbeheer verder uit te breiden. Daarnaast is het wenselijk om de ecologische relatie tussen de Drontermeerzone en het Reevediep te versterken.
- We stimuleren in dit gebied niet actief het toevoegen/ontwikkelen van recreatiebedrijven. Echter, voor toekomstbestendige landbouw is verbreding en verdieping van de agrarische ondernemers mogelijk. Gedacht kan worden aan: verbrede landbouw, kleinschalige ambachtelijke bedrijvigheid onder voorwaarden in vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB's, zie ook ons beleid rondom functieverandering), dag- en routegerelateerde recreatievoorzieningen en kleinschalige verblijfsrecreatie.
- Wenselijk is het ontstaan van aantrekkelijke routes langs de landerijen en de Drontermeerzone, met bijbehorende voorzieningen. Specifiek zien we kansen, gekoppeld aan de dijk, in het gebied tussen Noordeinde en Elburg.
- Daarnaast is het gebied kansrijk voor initiatieven op het gebied van duurzame energievoorziening, we werken aan een verdere uitwerking hiervan naar zoekgebieden en pilots en daarnaast een afwegingskader waarbij ruimtelijke en maatschappelijke haalbaarheid belangrijke factoren zijn.
- Een aandachtspunt is het voorkomen, waar mogelijk, van het (toenemen van) sluipverkeer naar Kampen.

Bijlage 2: Rapportages dossieronderzoek en bedrijfsbezoeken

Rapportage ‘bedrijfsbezoeken in het kader van het programma Vitaal Platteland Oldebroek’

Opdrachtgever:

Gemeente Oldebroek

Datum:

11 november 2021

Status:

Definitief (revisie)

Inhoud

1 Aanleiding 2
2 Dossieronderzoek 2
3 Locatiebezoeken 3
4 Resultaten 4
5 Conclusies en aanbevelingen 6
6 Samenvatting 7

1 Aanleiding

De gemeente Oldebroek is op dit moment bezig met het opstellen van een samenhangend programma voor het buitengebied. Als één van de uitwerkingen van dit programma zijn 51 agrarisch bestemde locaties onder de loep genomen op basis van (milieu)dossieronderzoek. Een deel van deze locaties (11) is tevens ter plaatse bezocht om met eigenaren gesprekken te voeren over de vraag welke ideeën, behoeften en wensen er leven in het buitengebied.

Deze rapportage geeft een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden, de resultaten die het heeft opgeleverd en conclusies en aanbevelingen. Afgerond wordt met een samenvatting.

2 Dossieronderzoek

2.1 Algemeen

Het buitengebied van de gemeente Oldebroek is voor het programma opgedeeld in drie deelgebieden, overgenomen uit de Omgevingsvisie Oldebroek:

- Open polderlandschap & Drontermeerzone;
- Kleinschalige, gemengde overgangszone, en
- Natura 2000-gebied Veluwe.

Op dit moment kent de gemeente Oldebroek circa 250 locaties in het buitengebied met een agrarische bestemming, verdeeld over de drie deelgebieden. Zie afbeelding 1.

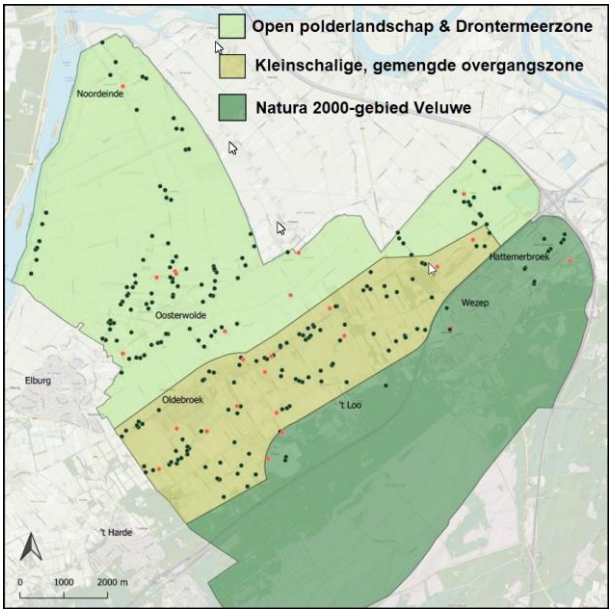

Afbeelding 1. Locaties met een agrarische bestemming in de deelgebieden

Alle (20) in het deelgebied 'Natura 2000-gebied Veluwe' gelegen locaties met een agrarische bestemming zijn in het dossieronderzoek betrokken, alsmede 16 in het

deelgebied ‘Kleinschalige, gemengde overgangszone’ en 15 in het deelgebied ‘Open polderlandschap & Drontermeerzone’. In totaal dus 51 locaties.

De keuze voor alle locaties in het deelgebied ‘Natura 2000-gebied Veluwe’ houdt verband met de stikstofproblematiek. Dit geldt ook voor een deel van de gekozen locaties in het deelgebied ‘Kleinschalige, gemengde overgangszone’ vanwege de ligging op korte afstand van het Natura 2000-gebied ‘Veluwe’. De locaties in het deelgebied ‘Open polderlandschap & Drontermeerzone’ zijn selectief gekozen.

2.2 Locatiepaspoorten

In de maanden mei en juni van dit jaar zijn de milieudossiers van de 51 locaties met een agrarische bestemming onderzocht. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden op basis van digitaal beschikbaar gestelde milieustukken (vergunningen, meldingen, controleverslagen). Achteraf is gebleken dat deze stukken niet verder reiken dan het jaar 2015. Milieustukken van latere datum bevinden zich in een ander systeem dat in het kader van het dossieronderzoek niet is geraadpleegd.

Het dossieronderzoek levert een eerste impressie op van de betreffende locatie. Om die reden is het belangrijk dat deze informatie toegankelijk en actueel is. Te vaak bleek de eerste impressie niet aan te sluiten bij de feitelijke situatie. Waar bijvoorbeeld werd verwacht een situatie aan te treffen waar nog vee werd gehouden, bleek dit niet het geval.

De met het dossieronderzoek vergaarde informatie is op locatieniveau vastgelegd in een zogeheten kavelpaspoort. De belangrijkste elementen uit dit paspoort zijn: de bestemming, aanwezige opstallen, vergunningen/meldingen, een beschrijving van de agrarische activiteiten en een indicatie van de hoogte van de stikstofdepositie. Na het bezoek en gesprek met de eigenaar van een locatie is het paspoort aangevuld met informatie over het toekomstperspectief.

3 Locatiebezoeken

Op basis van het dossieronderzoek is een selectie gemaakt van 15 locaties in de deelgebieden ‘Natura 2000-gebied Veluwe’ en ‘Kleinschalige, gemengde overgangszone’ voor een bezoek. De volgende criteria zijn hierbij toegepast:
- een hoge stikstofdepositie;
- ligging nabij ontwikkelingen waar mogelijk stikstofdepositie een probleem vormt;
- het hobbymatige/kleinschalige karakter van de agrarische activiteiten, en
- is er nog wel een agrarisch bedrijf gevestigd?

Locaties in het deelgebied ‘Open polderlandschap & Drontermeerzone’ zijn buiten beschouwing gelaten. Locaties in dit deelgebied worden in december 2021 bezocht. Conclusies en aanbevelingen voor dit deelgebied worden in een aanvulling op deze rapportage verwerkt.

De gemeente Oldebroek heeft begin augustus 2021 de eigenaren van de geselecteerde locaties een brief gestuurd. Hierin is kort uitgelegd aan welk programma

de gemeente werkt (met een verwijzing naar de website), waarom de gemeente in gesprek wil en dat voor het bezoek een afspraak wordt gemaakt.

Op afspraak hebben eind augustus en in september 11 gesprekken met eigenaren plaatsgevonden. Eén eigenaar wilde niet meewerken, één eigenaar heeft kort voor het bezoekmoment afgebeld en met twee eigenaren kon telefonisch geen contact worden gelegd.

4 Resultaten

4.1 Locaties en bestemmingen

Er zijn 7 locaties in het deelgebied 'Natura 2000-gebied Veluwe' en 4 in het deelgebied 'Kleinschalige, gemengde overgangszone' bezocht. De bezochte locaties hebben de in tabel 1 opgenomen bestemmingen.

Tabel 1. Bezochte locaties en bestemmingen

Bestemming	Aantal
Volwaardig agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering al dan niet in combinatie met een intensieve veehouderij	3
Volwaardig agrarisch bedrijf met een intensieve veehouderij, al dan niet in combinatie met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering	1
Volwaardig agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering	2
Niet-volwaardig agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering	5

Van de 6 locaties met de bestemming 'volwaardig agrarisch bedrijf' is het huidige beeld als volgt:

- gestopt 2
- niet langer volwaardig 1
- geen opvolging 2
- mogelijk opvolging 1

De exploitatie van de volwaardige agrarisch bedrijven vindt plaats door eigenaren die variëren in leeftijd van begin 50 tot begin 60 jaar.

De meeste eigenaren van locaties met de bestemming 'niet volwaardig agrarisch bedrijf' hebben een leeftijd van 65 jaar of ouder.

Van de 5 locaties met de bestemming 'niet volwaardige agrarisch bedrijf' kan de huidige situatie worden getypeerd als 'hobbymatig' dan wel 'beperkte nevenactiviteit'. Bij 'hobbymatig' moet gedacht worden aan het houden van minder dan 10 dieren en bij 'nevenactiviteit' tussen de 10 en 35 dieren, ongeacht het soort.

De huidige volwaardige agrarische bedrijven vragen wel aandacht voor voldoende planologische ruimte voor ontwikkelingen, bijvoorbeeld een voldoende groot bouwvlak om in de toekomst nog een nieuw dierenverblijf te kunnen realiseren.

Ongeacht de bestemming is opgevallen dat bij een aantal locaties de woonsituatie niet in overeenstemming is met de bestemming: er zijn mogelijk meer woningen/wooneenheden/inwoonsituaties aanwezig dan het bestemmingsplan toestaat.

Op een aantal locaties worden schuren gebruikt voor niet-agrarische activiteiten, zowel als hoofdactiviteit en nevenactiviteit.

De mogelijkheid van functieverandering wordt nauwelijks als positief ervaren. Men is erg op privacy gesteld en de regeling wordt als te beperkt ervaren. Dit laatste blijkt uit een opmerking dat het slopen van ruim 5.000 m^2 aan agrarische opstallen niet in verhouding staat tot het realiseren van maximaal 2 woningen. Meer maatwerk zou op zijn plaats zijn.

4.2 Wet bescherming persoonsgegevens

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) stelt strenge regels aan het (digitaal) openbaar maken van NAW-gegevens (NAW is naam, adres en woonplaats). Om deze reden worden in deze rapportage geen NAW-gegevens vermeld. Deze rapportage wordt als onderdeel van de besluitvorming door het college dan wel de gemeenteraad over het Programma Vitaal Platteland Oldebroek op internet gepubliceerd. In verband met de Wbp worden locaties daarom geanonimiseerd. Omdat het Besluit ruimtelijke ordening niet expliciet verplicht tot het elektronisch beschikbaar stellen van persoonsgegevens, is de Wbp van kracht bij de elektronische beschikbaarstelling van het Programma Vitaal Platteland Oldebroek op internet, in welke fase dan ook. Dit betekent dat NAW-gegevens van de onderzochte en bezochte locaties e.d. niet elektronisch beschikbaar gesteld mogen worden, indien deze NAW-gegevens bevatten of andere persoonsgegevens die vallen onder de Wbp. Daarom zijn er aparte bijlagen gemaakt met een overzicht van de bezochte locaties en van de locaties waarvoor een kavelpaspoort is opgesteld. Deze bijlagen wordt niet elektronisch beschikbaar gesteld en wordt ook niet analoog ter inzage gelegd op het gemeentehuis, volgens de regels uit de Wbp.

4.3 Visie

Uit de gevoerde gesprekken is opgevallen dat er nauwelijks visie is op het buitengebied. Het gesprek gaat al gauw over de eigen locatie en de eigen belangen die iemand heeft, bijvoorbeeld het behoud van de agrarische bestemming waar slechts hobbymatig dieren worden gehouden.

Vastgesteld moet worden dat er weinig vertrouwen in de overheid (gemeente) is. Ondanks de brief die is gestuurd als voorbereiding op het gesprek was in een aantal gevallen de openingszin *'Wat kom je doen*?' Ook enige mate van achterdocht speelt in sommige gevallen, bijvoorbeeld '*Je komt zeker voor mijn stikstof, zodat de gemeente problemen kan oplossen*'.

Op het gevoelige thema stikstof (onteigening, intrekking vergunningen) werd niet direct verontrustend gereageerd: '*Als ze wat willen, dan komen ze maar*'.

Het thema duurzaamheid (wind- en zonne-energie) wordt verschillend beleefd. Zo waren de meningen over de windmolens in Hattemerbroek verdeeld: scherper bij eigenaren die dichter in de buurt wonen, milder bij eigenaren die verder afwonen. Zonnevelden worden als niet wenselijk ervaren. Samengevat is het besef er wel dat we een duurzaamheidsopgave hebben, maar het liefst niet in de achtertuin van de eigenaren. Zonnepanelen op daken wordt door velen wel als positief bestempeld en zou een meer verplichtend karakter moeten krijgen. Niet alleen woningen, maar ook schuren.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Dossiers toegankelijk en op orde

Milieudossiers moeten toegankelijk en actueel zijn om een juist beeld van een locatie te krijgen, vastgelegd in een kavelpaspoort. Dit is van belang voor het tijdig onderkennen van ontwikkelingen in het buitengebied en het uitwerken van bijbehorende beleidsthema's.

Het is aan te bevelen om de informatievoorziening eenduidig op orde te brengen en toegankelijker te maken (één systeem). Dit komt de kwaliteit van de kavelpaspoorten ten goede.

5.2 Bedrijven in of nabij het deelgebied 'Natura 2000-gebied Veluwe'

Er is een beperkt aantal locaties dat vanwege de ligging en de toegestane activiteiten als vermeend piekbelaster kan worden bestempeld. Dit zijn bedrijven die een indicatief berekende stikstofdepositie hebben van meer dan 100 mol/ha/jr. Deze bedrijven hebben op dit moment geen (beoogd) opvolger.

Het is aan te bevelen om nader in te zoomen op deze locaties in het kader van de gebiedsgerichte aanpak stikstof, zeker als de stikstofdepositie een bedreiging vormt voor te halen natuurdoelen.

5.3 Visie

De bezoeken en gesprekken hebben nauwelijks geleid tot input voor de op te stellen visie op het buitengebied. Meer bezoeken en gesprekken in de deelgebieden 'Natura 2000-gebied Veluwe' en 'Kleinschalige, gemengde overgangszone' zullen naar verwachting hierin geen verandering brengen.

Voor eventuele bezoeken en gesprekken met eigenaren van locaties in het deelgebied 'Open polderlandschap & Drontermeerzone' kan worden gedacht aan het 'brengen' van een visie en het geven van een reactie daarop in plaats van het 'halen'. Naar verwachting zal uit dit deelgebied een ander beeld ontstaan, omdat hier meer agrariërs actief zijn.

5.4 Wantrouwen / achterdocht

Een aantal landelijke thema's (stikstofcrisis, toeslagenaffaire, aardbevingsschade Groningen) werkt ook door naar wantrouwen in lokaal bestuur. Dit uit zich onder andere in achterdocht als de gemeente iets aan haar bevolking vraagt, in dit geval ideeën, behoeften en wensen in het buitengebied en op welke wijze de gemeente daar zo goed mogelijk op kan inspelen.

Het is aan te bevelen om na te denken over de wijze waarop het wantrouwen kan worden omgebogen naar vertrouwen.

5.5 Niet-volwaardig is veelal hobbymatig

Opvallend is dat op de meeste locaties met de bestemming 'niet volwaardige agrarisch bedrijf' activiteiten plaatsvinden met een hobbymatig karakter. Het is aan te bevelen om na te denken over een visie op deze locaties en de wijze waarop het hobbymatige karakter een planologische vertaalslag moet gaan krijgen.

5.6 Eigen belang

Veel eigenaren hebben in het gesprek hun eigen situatie en belang naar voren gebracht. Deze informatie is in het kavelpaspoort opgenomen en kan dienen als input voor de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied (straks: Omgevingsplan).

6 Samenvatting

Bedrijfsbezoeken in het kader van het programma Vitaal Platteland laten zien dat het aantal volwaardige agrarische bedrijven verder afneemt en dat bedrijfsopvolging geen vanzelfsprekendheid is. Verder is opvallend dat veel activiteiten bij niet volwaardige agrarische bedrijven als hobbymatig kunnen worden bestempeld.

De gesprekken hebben nauwelijks visie op het buitengebied opgeleverd. Veel verkregen informatie is locatie specifiek.

Met een verwijzing naar hoofdstuk 5 verdienen de volgende zaken aanbeveling:
- informatievoorziening op orde en toegankelijker;
- inzoomen op de vermeende piekbelasters;
- het brengen van een visie in plaats van halen bij eventuele volgende bedrijfsbezoeken;
- nadenken over het ombuigen van wantrouwen naar vertrouwen, en
- nadenken over het planologisch bestemmen van hobbymatige activiteiten in het buitengebied.

Rapportage ‘bedrijfsbezoeken in het kader van het programma Vitaal Platteland Oldebroek’ (deel II)

Opdrachtgever:

Gemeente Oldebroek

Datum:

28 april 2022

Status:

definitief

Inhoud

1 Aanleiding 2
2 Dossieronderzoek 2
3 Locatiebezoeken 2
4 Resultaten 3
5 Conclusies en aanbevelingen 5
6 Samenvatting 6

Bijlage Rapport ‘bedrijfsbezoeken in het kader van het programma Vitaal Platteland Oldebroek’, d.d. 11 november 2021 (definitief, revisie)

1 Aanleiding

De gemeente Oldebroek is op dit moment bezig met het opstellen van een samenhangend programma voor het buitengebied. Als één van de uitwerkingen van dit programma zijn 51 agrarisch bestemde locaties onder de loep genomen op basis van (milieu)dossieronderzoek.

Een deel van deze locaties (20) is tevens ter plaatse bezocht om met eigenaren gesprekken te voeren over de vraag welke ideeën, behoeften en wensen er leven in het buitengebied.

In de maanden augustus en september 2021 zijn 11 locaties bezocht in de deelgebieden ‘Natura 2000-gebied Veluwe’ en ‘Kleinschalige, gemengde overgangszone’. De beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden, de resultaten van de bezoeken en de conclusies en aanbevelingen zijn vastgelegd in het rapport ‘bedrijfsbezoeken in het kader van het programma Vitaal Platteland Oldebroek’, d.d. 11 november 2021 (definitief, revisie).

Deze rapportage geeft een beschrijving van de resultaten die de 9 locatiebezoeken in het deelgebied ‘Open polderlandschap & Drontermeerzone’ hebben opgeleverd, alsmede conclusies en aanbevelingen. Afgerond wordt met een samenvatting.

2 Dossieronderzoek

Voor een beschrijving van het dossieronderzoek wordt verwezen naar hoofdstuk 2 van het als bijlage toegevoegde rapport van 11 november 2021.

3 Locatiebezoeken

Op basis van het dossieronderzoek en de opgestelde kavelpaspoorten is een selectie gemaakt van 12 locaties in het deelgebied ‘Open polderlandschap & Drontermeerzone’ voor een bezoek. Voor deze selectie zijn onder andere de volgende criteria toegepast:
- type (agrarisch) bedrijf;
- de (agrarische) bestemming volgens het geldend bestemmingsplan Buitengebied 2007;
- de vergunde situatie van het (agrarisch) bedrijf en de huidige bedrijfsvoering van het bedrijf, en
- ligging van het agrarisch bedrijf en de grootte van het bedrijf.

De gemeente Oldebroek heeft begin december 2021 de eigenaren van de geselecteerde locaties een brief gestuurd. Hierin is kort uitgelegd aan welk programma de gemeente werkt (met een verwijzing naar de website), waarom de gemeente in gesprek wil en dat voor het bezoek een afspraak wordt gemaakt.

Op afspraak hebben in februari en maart 9 gesprekken met eigenaren plaatsgevonden. Eén eigenaar wilde niet meewerken, met één eigenaar kon telefonisch geen contact worden gelegd en één eigenaar is niet benaderd vanwege recent ingediende plannen.

4 Resultaten

4.1 Locaties en bestemmingen

Er zijn 9 locaties in het deelgebied 'Open polderlandschap & Drontermeerzone' bezocht. De bezochte locaties hebben de in tabel 1 opgenomen bestemmingen.

Tabel 1. Bezochte locaties en bestemmingen

Bestemming	Aantal
Volwaardig agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering al dan niet in combinatie met een intensieve veehouderij	1
Volwaardig agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering	6
Niet-volwaardig agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering	2

Van de 7 locaties met de bestemming 'volwaardig agrarisch bedrijf' is het huidige beeld als volgt:
- gestopt 1
- niet langer volwaardig 2
- volwaardig met (mogelijke) opvolging 4

De exploitatie van de huidige volwaardige agrarisch bedrijven vindt plaats door eigenaren die variëren in leeftijd van begin 50 tot bijna 70 jaar.

Van de twee locaties met de bestemming 'niet volwaardige agrarisch bedrijf' kan de huidige situatie worden getypeerd als 'beperkte agrarische activiteiten', waarbij het hoofdinkomen op een andere manier wordt verkregen, bijvoorbeeld door in loondienst werkzaam te zijn.

De huidige volwaardige agrarische bedrijven vragen allemaal aandacht voor voldoende planologische ruimte voor ontwikkelingen, bijvoorbeeld een voldoende groot bouwvlak om in de toekomst nog een nieuw dierenverblijf te kunnen realiseren. Voor het intensieve veehouderijbedrijf geldt dit in het bijzonder voor het kunnen voldoen aan huidige en toekomstige eisen op het gebied van dierenwelzijn.

Ongeacht de bestemming is opgevallen dat bij een aantal locaties de woonsituatie niet in overeenstemming is met de bestemming: er zijn mogelijk meer woningen/wooneenheden/inwoonsituaties aanwezig dan het bestemmingsplan toestaat.

Op een aantal locaties worden schuren gebruikt voor niet-agrarische (neven)activiteiten.

De mogelijkheid van functieverandering wordt door een aantal eigenaren van volwaardige agrarische bedrijven als bedreiging ervaren. Het deelgebied 'Open polderlandschap & Drontermeerzone' zien zij als gebied bestemd voor veehouderij en in mindere mate als woongebied.

De mogelijkheid van functieverandering wordt overigens nauwelijks als positief ervaren. Met name de gehanteerde ondergrens van te slopen bebouwingsoppervlakte (700 m^2) en het niet kunnen/willen hanteren van maatwerk onder deze grens draagt bij aan dit beeld.

Een aantal eigenaren van volwaardige agrarische bedrijven wil na bedrijfsoverdracht op het bedrijf blijven wonen. Nu er (veelal) maar één bedrijfswoning is toegestaan, worden ze (tegen hun zin in) gedwongen om in het dorp te gaan wonen.

4.2 Wet bescherming persoonsgegevens

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) stelt strenge regels aan het (digitaal) openbaar maken van NAW-gegevens (NAW is naam, adres en woonplaats). Om deze reden worden in deze rapportage geen NAW-gegevens vermeld. Deze rapportage wordt als onderdeel van de besluitvorming door het college dan wel de gemeenteraad over het Programma Vitaal Platteland Oldebroek op internet gepubliceerd. In verband met de Wbp worden locaties daarom geanonimiseerd. Omdat het Besluit ruimtelijke ordening niet expliciet verplicht tot het elektronisch beschikbaar stellen van persoonsgegevens, is de Wbp van kracht bij de elektronische beschikbaarstelling van het Programma Vitaal Platteland Oldebroek op internet, in welke fase dan ook. Dit betekent dat NAW-gegevens van de onderzochte en bezochte locaties e.d. niet elektronisch beschikbaar gesteld mogen worden, indien deze NAW-gegevens bevatten of andere persoonsgegevens die vallen onder de Wbp. Daarom zijn er aparte bijlagen gemaakt met een overzicht van de bezochte locaties en van de locaties waarvoor een kavelpaspoort is opgesteld. Deze bijlagen wordt niet elektronisch beschikbaar gesteld en wordt ook niet analoog ter inzage gelegd op het gemeentehuis, volgens de regels uit de Wbp.

4.3 Visie

Uit de gevoerde gesprekken is opgevallen dat er beperkt visie is op het buitengebied. Het gesprek gaat al gauw over de eigen locatie en de eigen belangen die iemand heeft, bijvoorbeeld een voldoende groot bouwvlak. Vier noemenswaardige thema's kunnen uit de gesprekken worden afgeleid:
- ruimte voor (al dan niet gedwongen) **verplaatsers** naar de Koemkolkweg;
- **landschappelijke inpassing**[1] van bestaande boerenerven;
- **weidevogelbeheer**[2] in het gebied (bijvoorbeeld het gruttoplan), en

[1] Het inpassen van het erf in het landschap, waarbij rekening wordt gehouden met de kenmerken en kwaliteiten van het landschap door middel van aanplant van gebiedseigen beplanting
[2] Het in stand houden of verbeteren van het leefgebied voor weidevogels

- **kavelruil**[3] ten behoeve van optimalisatie en gebiedsimpuls.

De thema's landschappelijke inpassing, weidevogelbeheer en kavelruil zijn tijdens de gesprekken besproken aan de hand van het begrip 'vitaal platteland' en behoeven in dat kader een nadere uitwerking om hierover een visie te ontwikkelen.

De meeste eigenaren hebben zich open gesteld voor het gesprek en er was geen weerstand tegen het bezoek: *"moeten ze vaker doen"*, was een vaak gehoorde opmerking.

Op het gevoelige thema stikstof (onteigening, intrekking vergunningen) werd niet direct verontrustend gereageerd. De huidige volwaardige agrarische bedrijven hebben hun natuurvergunning op orde en niet direct in de nabijheid van een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied gelegen.

Het thema duurzaamheid (wind- en zonne-energie) wordt verschillend beleefd. Zo waren de meningen over de windmolens verdeeld: van niet wenselijk tot een mogelijkheid om op boerderijniveau zelfvoorzienend te kunnen zijn. Zonnevelden worden als niet wenselijk ervaren. Samengevat is het besef er wel dat we een duurzaamheidsopgave hebben, maar veelal niet in de achtertuin van de eigenaren. Zonnepanelen op daken wordt door velen wel als positief bestempeld en zou een meer verplichtend karakter moeten krijgen. Niet alleen woningen, maar ook schuren.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Dossiers toegankelijk en op orde

Voor een beschrijving van dit onderdeel wordt verwezen naar hoofdstuk 5, paragraaf 5.1 van het rapport van 11 november 2021.

5.2 Ontwikkeling

In het deelgebied 'Open polderlandschap & Drontermeerzone' zijn locaties met een veehouderij aanwezig die voldoende potentie hebben voor de toekomst. In een aantal gevallen is er (mogelijk) bedrijfsopvolging. Met name de grondgebonden agrarische bedrijven zijn voor het beheer en onderhoud van het landelijk gebied (in welke vorm dan ook) belangrijk. De eigenaren van deze bedrijven beschikken in de regel over veel grond.

Het is aan te bevelen om nader in te zoomen op deze locaties en het gesprek een vervolg te geven, waarbij aandacht moet zijn voor maatwerk. Betrek bij dit gesprek de in paragraaf 5.3 genoemde thema's en verbreed de gesprekken met andere locaties met volwaardige agrarische bedrijven.

[3] Op basis van vrijwilligheid, snel en gemakkelijk tot een betere verkaveling komen, waardoor agrariërs efficiënter en effectiever kunnen werken. Naast landbouwdoelstellingen kunnen ook recreatieve- of natuurdoelstellingen worden gerealiseerd. Uiteindelijk gaat het om een verbetering van de inrichting van het landelijk gebied als geheel

5.3 Visie

De bezoeken en gesprekken met eigenaren van locaties in het deelgebied ‘Open polderlandschap & Drontermeerzone’ hebben input gegeven voor de op te stellen visie op het buitengebied. Genoemde thema’s zijn ruimte voor verplaatsers, landschappelijke inpassing, weidevogelbeheer en kavelruil.

Het is aan te bevelen om genoemde thema’s in het programma voor het buitengebied op te nemen voor een nadere uitwerking om te komen tot een heldere visie op deze thema’s.

5.4 ‘Plattelandsambtenaar’

Met name actieve agrariërs hebben aangegeven behoefte te hebben aan een zogeheten ‘plattelandsambtenaar’ (vergelijk met een wijkcontactambtenaar), die de taal van het platteland spreekt en regelmatig bij agrariërs aan de keukentafel aanschuift om informatie op te halen: wat leeft er in het gebied en waar is behoefte aan, zodat de gemeente meer faciliterend kan zijn.

Het is aan te bevelen om een gekwalificeerde ‘plattelandsambtenaar’ aan te stellen.

5.5 Eigen belang

Voor een beschrijving van dit onderdeel wordt verwezen naar hoofdstuk 5, paragraaf 5.6 van het rapport van 11 november 2021.

6 Samenvatting

Bedrijfsbezoeken in het kader van het programma Vitaal Platteland laten zien dat ook in het deelgebied ‘Open polderlandschap & Drontermeerzone’ het aantal volwaardige agrarische bedrijven verder afneemt. Desondanks lijkt voor een aantal bedrijven de voortgang in de (nabije) toekomst verzekerd vanwege opvolging.

De gesprekken hebben (beperkt) visie op het buitengebied opgeleverd. Veel verkregen informatie is locatie specifiek (zie de locatiepaspoorten). Vier thema’s zijn de moeite waard om mee te nemen in het programma Vitaal Platteland.

Met een verwijzing naar hoofdstuk 5 verdienen de volgende zaken aanbeveling:
- de gesprekken bij volwaardige agrarische bedrijven een vervolg geven en verbreden;
- de thema’s verplaatsers, landschappelijke inpassing, weidevogelbeheer en kavelruil in het programma voor het buitengebied opnemen voor een nadere uitwerking, en
- stel een gekwalificeerde ‘plattelandsambtenaar’ aan.

Bijlage 3: Links naar websites van de parallelle sporen

Onderstaand staan de parallelle sporen die aangehaakt zijn bij het programma:

Nationale Omgevingsvisie

Provincie Gelderland
- Gelderse gebiedsgerichte aanpak stikstof
- Programma Agrifood 2021-2030
- Uitvoeringsprogramma biodiversiteit
- Platform Natuurinclusieve landbouw Gelderland
- Omgevingsvisie en Omgevingsverordening provincie Gelderland

Waterschap Vallei en Veluwe
- Blauwe Omgevingsvisie 2050
- Klimaateffectatlas Vallei en Veluwe

Regionaal beleid
- RES Noord-Veluwe
- Kop van de Veluwe
- Klimaatregio Vallei en Veluwe
- Veluwe-Op-1
- Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle

Bijlage 4: Beschrijving belangrijkste parallelle sporen

B4.1 Rijksbeleid

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De NOVI kiest o.a. voor:

- Een klimaatbestendige inrichting van Nederland. Dat betekent dat we Nederland zo inrichten dat ons land de klimaatveranderingen aankan. Daarvoor is nodig dat we functies meer in evenwicht met natuurlijke systemen (bodem en water) inpassen. Een voorbeeld hiervan is het op termijn verhogen van grondwaterstanden in veenweidegebieden;
- Het toekomstbestendig maken van het landelijk gebied in goed evenwicht met de natuur en landschap. Het rijk werkt bijvoorbeeld aan de overgang naar de kringlooplandbouw zodat gebruik van de grond meer wordt afgestemd op de natuurlijke water- en bodemsystemen.

Oldebroek valt onder 'Landsdeel Oost'. Geen van de 8 strategische omgevingsopgaven uit het uitvoeringsprogramma hebben direct betrekking op Oldebroek.
In een aantal opgaven komen onderwerpen terug, die ook van invloed zijn op het buitengebied van Oldebroek:

Nationaal belang/opgave #14: 'Waarborgen van de waterveiligheid en de klimaatbestendigheid (inclusief vitale infrastructuur voor water en mobiliteit)' wordt in de NOVI toelichting nader beschreven. Hier wordt de koppeling gemaakt met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en NOVI.

In de NOVI wordt onder opgave #18 'Ontwikkeling van een duurzame voedsel- en agroproductie' de volgende beschrijving gegeven:
De opgave is het mogelijk maken en realiseren van de transitie naar kringlooplandbouw. Specifiek in het veenweidegebied spelen drie majeure problemen:

a. Uitstoot CO_2-equivalenten.
b. Toekomstperspectief voor landbouw, natuur en landschap.
c. Bodemdaling. Deze problemen in samenhang aanpakken (in samenloop met het Klimaatakkoord) is onderdeel van de opgave.

NOVI-gebied regio Zwolle

Regio Zwolle heeft een bijzondere status in de Nationale omgevingsvisie (NOVI) als zogeheten NOVI-gebied. Met de erkenning van NOVI-gebied gaat Regio Zwolle een langdurige samenwerking aan met het Rijk met accenten op het verder ontwikkelen van Regio Zwolle tot een klimaat robuuste en economisch vitale regio met een blijvend aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
De regio Zwolle als NOVI-gebied is een kans voor alle 22 regiogemeenten, de 4 provincies, de betrokken waterschappen en de landelijke overheid om in de komende jaren nog meer rekening te houden met het toekomstige klimaat in alles wat in de regio gebeurt. Het water en de verandering van het klimaat zijn al belangrijk in de regio, maar gaan de komende jaren op vernieuwende manieren nog meer terugkomen in ideeën en plannen.

De gemeente Oldebroek is in dit kader onderdeel van enkele regionale overlegorganen, zoals de Kop van de Veluwe (zie paragraaf 3.4.2).

B4.2 Beleid provincie Gelderland

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en provinciale omgevingsverordening

In de provinciale omgevingsvisie staan een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland centraal. De focus ligt op duurzaamheid, verbondenheid en een krachtige economie als werkende bestanddelen voor een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland. Om de focus op een duurzaam, verbonden en economisch krachtig Gelderland uit te werken, streeft de provincie zeven samenhangende ambities na.

- Energietransitie, van fossiel naar duurzaam;
- Klimaatadaptie: omgaan met veranderend weer;
- Circulaire economie: het sluiten van kringlopen;
- Biodiversiteit: werken met de natuur;
- Bereikbaarheid: duurzaam verbonden;
- Vestigingsklimaat: een krachtige, duurzame topregio;
- Woon- en leefomgeving: dynamisch, divers, duurzaam.

Met een ruimtelijke verordening stelt de provincie regels aan ruimtelijke plannen van gemeenten. De provincie richt zich hierbij op onderwerpen die van provinciaal belang zijn, zoals verstedelijking, natuur, nationale landschappen, water en glastuinbouw.
Voor dit programma zijn de volgende aanwijzingen per deelgebied met name van belang:

Open polderlandschap & Drontermeerzone

- Weidevogelgebied
- Klein gebiedsdeel: ganzenrustgebied
- Waardevol open gebied en nationaal landschap buiten Gelders Natuurnetwerk.
- Kleine gedeelten zijn aangewezen als Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

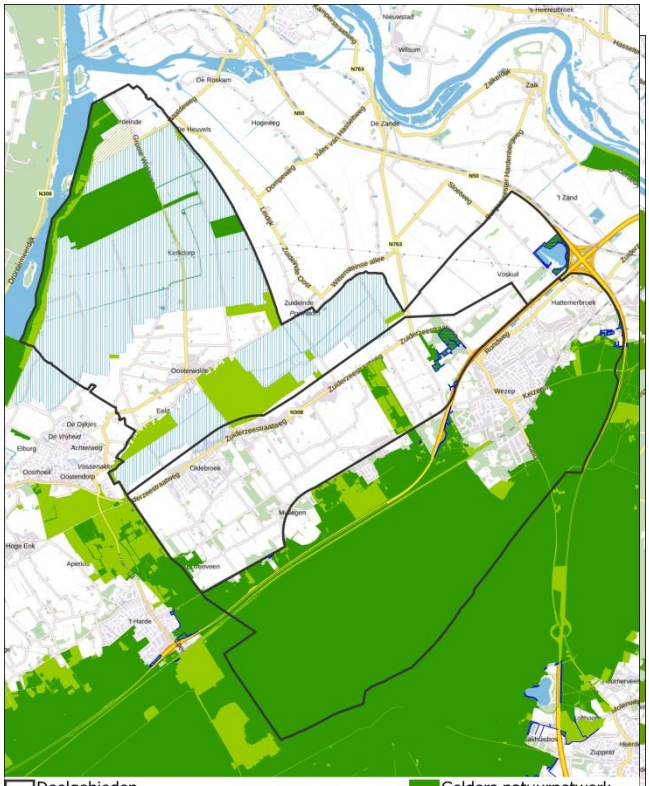

Schaal 1:50.000

Schaal 1:50.000

BügelHajema

BügelHajema

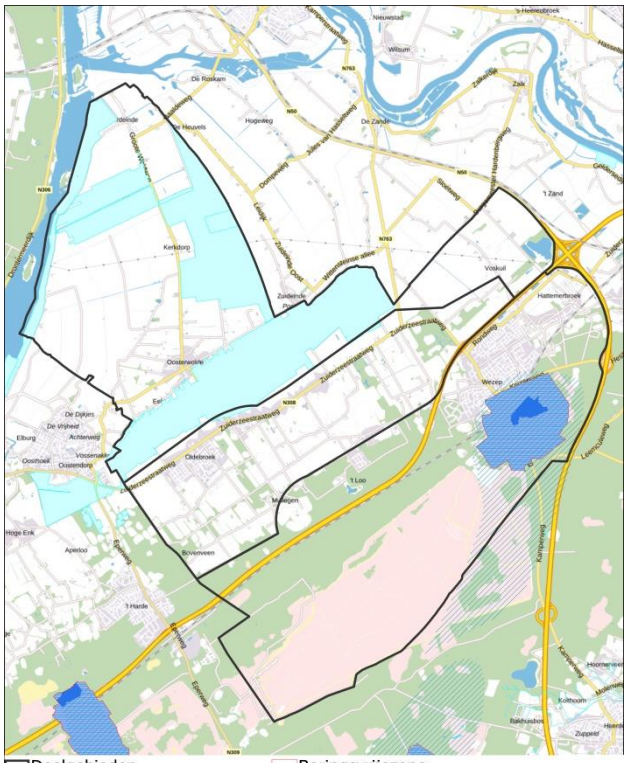

Schaal 1:50.000

BügelHajema

Kleinschalige, gemengde overgangszone

- Nationaal landschap buiten Gelders Natuurnetwerk

Natura 2000-gebied Veluwe

- Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone
- Grondwaterbeschermingsgebied ten zuiden van Wezep

DRINKWATERRESERVERINGSGEBIEDEN

In juli 2022 heeft de provincie het Actualisatieplan 9 Omgevingsverordening ASV vastgesteld. Met de vaststelling van dit actualisatieplan heeft Provinciale Staten 11 drinkwaterreserveringsgebieden in Gelderland aangewezen.

Het ASV deelgebied Elburg-Wezep is aangewezen als kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied en bestrijkt een groot deel van het buitengebied van Oldebroek (zie kaartje hieronder). In deze drinkwaterreserveringsgebieden gaan regels gelden met als beoogd effect om het grondwater te beschermen. Vanwege de mogelijke risico's voor de grondwaterkwaliteit zijn open en gesloten bodemenergiesystemen en geothermie niet toegestaan en gelden regels voor bepaalde activiteiten die van invloed kunnen zijn op de grondwaterkwaliteit. De regels gelden vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking treedt (vooralsnog vanaf 1 januari 2023).

Nu de drinkwaterreserveringsgebieden zijn aangewezen, is de volgende stap om tot concrete locaties voor drinkwaterwinning te komen. De provincie gaat daar verschillende stakeholders bij betrekken, waaronder gemeentelijke bestuurders en ambtenaren. Waar mogelijk zal de gemeente zelf het initiatief nemen om in overleg te komen met de provincie. Daarnaast wil de gemeente met de provincie in overleg over het spanningsveld dat ontstaat tussen enerzijds het veiligstellen van voldoende drinkwater in de toekomst en de daarmee gepaard gaande nieuwe regels op het gebied van grondboringen en anderzijds de energietransitie en de grondboringen die nodig zijn om duurzame vormen van energiewinning (bodemenergiesystemen en geothermie) aan te leggen. Mogelijk kan de regelgeving ten aanzien van grondboringen worden ingeperkt door het gebruik van vernieuwende technieken in de grondboringindustrie

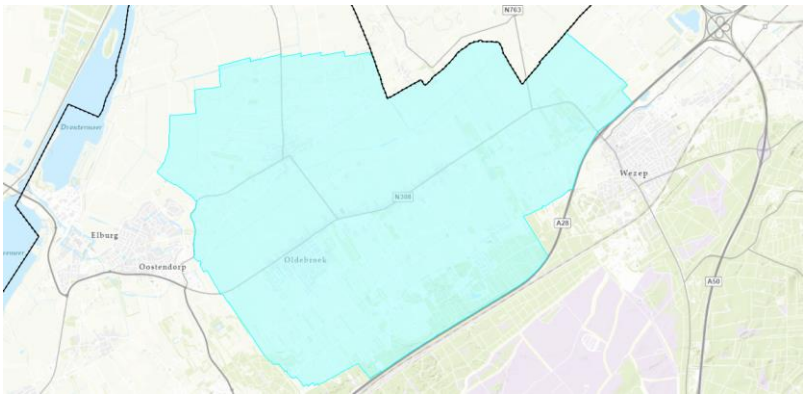

Kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied in het actualisatieplan 9 Omgevingsverordening provincie Gelderland

STREEKGIDSEN
In het kader van behoud en versterking van het landschap zijn door de provincie streekgidsen voorbereid. Daarin worden voor het landelijk gebied van Oldebroek drie deelgebieden onderscheiden: Slagen van Noordeinde (globaal polderlandschap), Noordelijke Veluweflank (globaal de overgangszone) en Veluwe. Per deelgebied zijn landschappelijke kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen omschreven.
De kwaliteitsgidsen zijn via deze link in te zien.

Gelderse gebiedsgerichte aanpak stikstof
De provincie Gelderland bouwt samen met partijen uit de industrie, landbouw, bouw, mobiliteit, terreinbeherende organisaties, gemeenten en waterschappen aan concrete maatregelen. Zij kiezen daarbij voor een integrale, gebiedsgerichte aanpak. Dat wil zeggen dat er wordt gekeken naar drie deelgebieden: de Veluwe, Rijntakken en de Achterhoek als clusters van Natura 2000-gebieden. De maatregelen die door de economische sectoren industrie, agrarisch, bouw en mobiliteit worden genomen, worden gemonitord en met elkaar in verbinding gebracht. Alle sectoren leveren een aandeel in de opgave en emissiereductie. Daarnaast wordt de verbinding gezocht met andere beleidsvraagstukken en gebiedsopgaven, zoals droogte, waterbeheer en regionale energiestrategieën.

Om te komen tot een vitaal platteland Oldebroek kan met name gekeken worden naar maatregelen in de agrarische sector die door de sector zelf zijn aangedragen. De andere sectoren (bouw, mobiliteit en industrie) zijn niet specifiek op het platteland aanwezig. De volgende agrarische maatregelen worden op dit moment op de Veluwe ingezet:
- Vrijwillige stoppersregeling van kalverhouderijen.
- Regeling stalinnovatie kalveren.
- Afspraken voor emissiearme stallen in de pluimveesector en melkveesector.

Zoals beschreven wordt er daarnaast ingezet op maatregelen in andere sectoren, zoals herstelmaatregelen voor de natuur, boscompensatie, maatregelen ten behoeve van het vergroenen van mobiliteit, maatregelen om de stikstofuitstoot van de meest impactvolle bedrijven te verlagen en het vergroenen van mobiele werktuigen in de bouwsector.
In dit kader wordt onder andere gewerkt aan:
- Herstelmaatregelen voor de natuur, waaronder het Herstelprogramma Natuur op de Veluwe. Daarin wordt niet alleen gekeken naar de natuurgebieden zelf, maar ook naar de brede randzones langs de natuurgebieden. Onder andere wordt t.b.v. de herstelmaatregelen gewerkt aan een recreatiezonering (zie par. 3.5).
  Ter onderbouwing van de herstelmaatregelen Eco-hydrologische systeemanalyses per deelgebied uitgevoerd. Afstemming tussen dit programma en deze analyses is van belang.
- Opstellen beleidsregels voor de vergunningverlening op grond van de Wet natuurbescherming v.w.b. stikstof. Onder andere wordt gewerkt aan spelregels voor de externe saldering.

Programma Agrifood
De provincie wil werken aan een voedselproductie met herstel van biodiversiteit, landschappen en kringlopen. De richting die hen voor ogen staat is een natuurinclusieve kringlooplandbouw met een duurzaam verdienmodel: Een economisch rendabel landbouwsysteem dat optimaal beheer van natuurlijke hulpbronnen duurzaam integreert in de bedrijfsvoering, inclusief de zorg voor ecologische functies en de biodiversiteit op en om het bedrijf.
Hierbij kijkt de provincie hoe de agrariërs kunnen worden ondersteund in hun ondernemerschap, zodat ze vernieuwingen en innovaties kunnen doorvoeren in de bedrijfsvoering. Ondersteunen kan in veel vormen, zoals keukentafelgesprekken, delen van kennis, maken van verdienmodellen voor maatschappelijke diensten en het beschikbaar stellen van subsidies. Voor mogelijkheden voor subsidie: zie de website van Agrifood.

Uitvoeringsprogramma biodiversiteit
Het Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit is een uitwerking van het beleidsprogramma Biodiversiteit. Dit heeft vanuit de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland een samenhang met 6 andere thema's. Het richt zich op zowel het stedelijk gebied als op het platteland en natuurgebieden. Een aanzienlijk deel van Gelderland bestaat uit het landelijk gebied. Een groot gedeelte hiervan is ingericht voor landbouw, maar het landelijk gebied heeft ook een functie voor onder meer wonen, werken, recreatie en energietransitie. Er liggen grote kansen voor het vergroten van de biodiversiteit op het Gelderse platteland, en daarmee het Oldebroekse platteland.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende vier onderling samenhangende niveaus van biodiversiteit. Dit zijn de vier pijlers die het uitgangspunt vormen om de biodiversiteit op het platteland te vergroten: functionele agrobiodiversiteit, landschappelijke diversiteit, brongebieden en verbindingszones en maatregelen voor het behoud van specifieke soorten.

Om deze pijlers te specificeren voor het vergroten van de biodiversiteit, het aantal bomen en de hoeveelheid bos op het platteland zijn vijf sporen uitgezet:
1. Het aandeel natuurinclusieve landbouw vergroten.
2. De biodiversiteit langs wegen vergroten.
3. De biodiversiteit in en langs wateren en watergangen vergroten.
4. Zorgen voor meer bomen en groene landschapselementen op het platteland.
5. Zorgen voor een natuurinclusieve energietransitie.

B4.3 Blauwe Omgevingsvisie 2050 (Waterschap Vallei en Veluwe)
In de Blauwe Omgevingsvisie 2050 (BOVI2050) maakt het Waterschap een uitnodigend kader waarin langs verschillende principes en verhaallijnen beschreven wordt hoe de koers naar de toekomst eruit kan zien.
Om uitdagingen voor onder andere klimaatverandering, circulaire economie, energie en de leefomgeving aan te pakken, is het nieuwe waterdenken een vereiste. Om hier richting aan te geven zijn drie waterprincipes opgesteld:
1. Water is een ordenend principe in de ruimtelijke ordening.
2. Maximaal vasthouden en schoonhouden van water.
3. Partnerschap als watermerk.

De gemeente Oldebroek bevindt zich in het deelgebied Noord Veluwe. De opgave voor de toekomst is om de waterkwaliteit van o.a. de randmeren – in dit gebied van grote waarde voor natuur, biodiversiteit en recreatie – goed op orde te houden. Door de klimaatverandering is dit een grote uitdaging. In de veengebieden van de Noord-Veluwe vindt nog bodemdaling plaats door oxidatie van veen. Hier ligt, als gevolg daarvan, een opgave voor het beperken van de CO_2-uitstoot en de bodemdaling van het veengebied.
Voor het buitengebied van Oldebroek betekent het nieuwe waterdenken een herevaluatie van het watermanagement (vasthouden in plaats van afvoeren) ter bescherming van de ondergrond en het beperken van de oxidatie van het veen. Een specifiek aspect binnen het buitengebied van Oldebroek, is een verfijnde peilopzet afgestemd op bodemkundige verschillen in het veenweidegebied. Voor ondernemers in het buitengebied kan dit leiden tot een omschakeling van hun activiteiten door de vernatting van de bodem.

De Blauwe Omgevingsvisie is inmiddels uitgewerkt in het Blauwe Omgevingsprogramma (BOP 2022-2027). Het BOP is het waterbeheerprogramma van Waterschap Vallei en Veluwe. Het is daarmee het wettelijk instrument van het waterschap om de doelen voor de middellange termijn vast te leggen.
Met de Blauwe Omgevingsvisie 2050 (BOVI2050) streeft het waterschap naar een duurzame en waterinclusieve leefomgeving. De BOVI2050 beschrijft waar het Waterschap Vallei en Veluwe in 2050 wil staan en geeft kleur aan deze doelstelling. Het BOP is de gebiedsgerichte en tactische uitwerking van deze beleidsvisie. Het waterschap verbindt hierin de eigen doelen aan de maatschappelijke opgaven zoals de klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, hervorming landbouw, natuur- en stikstofopgave en de verstedelijking. Het waterschap stelt hierin het gebied centraal. Zo is voor de Noord Veluwe een uitwerking gemaakt in vier onderdelen: kracht en kwetsbaarheid van het gebied, ontwikkelingen, gebiedsopgaven en gebiedskaart en gebiedsdoelen.
Het BOP is ook een uitnodiging voor de verdere samenwerking aan een duurzame en waardevolle leefomgeving.

B4.4 Regionaal beleid

RES Noord Veluwe

In de RES 1.0 beschrijft de regio Noord-Veluwe welke bijdrage zij levert aan het behalen van de nationale klimaatdoelstellingen op het gebied van elektriciteit en gebouwde omgeving: het zogenoemde regionale bod.
Deze RES 1.0 brengt, naast de al lopende projecten, zoekgebieden voor windenergie in beeld en biedt bouwstenen voor zonne-energie en gebieden waar deze bouwstenen kunnen worden ingezet. Hiermee biedt de RES 1.0 een goede basis om de komende jaren invulling te geven aan de energietransitie in de regio.
Voor het grondgebied van Oldebroek is in de RES 1.0 een zoekgebied voor windturbines opgenomen. Dit betreft een klein gebied ten westen van knooppunt Hattemerbroek:

Zoekgebied Hattemerbroek

Bij de behandeling van de RES 1.0 in de gemeenteraad is een motie aangenomen, waarin o.a. het volgende is aangegeven:

- Het is onacceptabel dat windturbines worden geplaatst in het kwetsbaar weidevogel- en landbouwgebied in de Polder van Oosterwolde,
- De zoekzone voor windturbines moet naar het noordoosten worden verschoven en worden aangesloten bij de al bestaande infrastructurele lijnen, de N50/A50 en het spoortraject.

Wanneer een gebied is opgenomen als zoekgebied, dan wil dat niet zeggen dat in dat gebied ook daadwerkelijk energieprojecten worden gerealiseerd. Op basis van zorgvuldige analyse van het gebied, de mogelijkheden om energieprojecten te combineren met andere maatschappelijke opgaven en ruimtelijke kwaliteiten en de mate van bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak, acht de regio de gebieden wel kansrijk.
Wanneer een gebied niet als zoekgebied is opgenomen in deze RES, dan wil dat niet zeggen dat er in die gebieden geen projecten voor wind- en/of zonne-energie ontwikkeld kunnen worden. De regio acht de gebieden die niet zijn opgenomen in de RES, wel minder kansrijk. Nieuwe inzichten worden verwerkt in de opvolgende RES'en.

In de regio Noord-Veluwe is de landgoederenzone aangewezen als kansrijk voor zonne-energie. Het gebied strekt zich uit van Hattem tot aan Putten. In dit gebied komen veel maatschappelijke opgaven samen. Energietransitie is één van deze opgaven. In het RES-proces heeft de regio specifiek een analyse uitgevoerd naar deze landgoederenzone. In ruimtelijke ateliers zijn de mogelijkheden verkend voor opwek van duurzame energie in dit gebied. Daarbij is nadrukkelijk gekeken naar de voorwaarden waaronder dit zou kunnen. Een integrale gebiedsgerichte aanpak waarbij meerdere opgaven in samenhang worden bezien en geadresseerd is gewenst.

Programma’s regio Zwolle

Regio Zwolle is een samenwerkingsverband van 22 gemeenten (waaronder Oldebroek) en 4 provincies. In Regio Zwolle wordt bestuurlijk en ambtelijk samengewerkt op basis van regionale opgaven in een netwerk van ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties.
De opgaven zijn gebundeld in vijf programma’s:

1. Bereikbaarheid
2. Economie
3. Energie

4. Menselijk kapitaal
5. Leefomgeving

Voor het platteland van Oldebroek is vooral het vijfde programma van belang. Daarin wordt een regionale agenda opgesteld voor

- de woningbouwopgave,
- het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen in Regio Zwolle en een verkenning doen naar de uitbreidingsmogelijkheden van de bedrijventerreinen in Regio Zwolle
- de klimaatopgave in deze regio leidend laten zijn aan de groeiopgave en
- de vrijetijdseconomie verder weten uit te bouwen door een aantal concrete projecten (Regio Deal).

Kop van de Veluwe

De Gelderse gemeenten Hattem, Heerde, Oldebroek, Elburg en Nunspeet zijn actief lid (en onderdeel) van Regio Zwolle. Om hun slagkracht te vergroten, hebben zij samen met de provincie Gelderland de investeringsagenda Kop van de Veluwe opgesteld.
In het kader van de verstedelijkingsstrategie van Regio Zwolle werken de gemeenten in de Kop van de Veluwe aan een gebiedsverkenning met daarin een basiskaart. Deze verkenning helpt bij het opstellen van een lange en korte termijnvisie op de ruimtelijke ontwikkelingen in de Kop van de Veluwe.
Hier liggen nog geen concrete resultaten die gevolgen hebben voor het programma, maar zal zeker vinger aan de pols gehouden moeten worden.

Veluwe op 1

Oldebroek werkt samen met 40 actieve partners op de Veluwe aan de VeluweAgenda2030:

- Behoud en herstel van ecologische diversiteit en robuustheid in het centrale natuurgebied van de Veluwe en de omliggende gebieden IJsselvallei, Randmeren en Gelderse Vallei.
- Een bredere kijk op recreatie en toerisme, waarbij het niet meer in de eerste plaats gaat om het trekken van meer bezoekers, maar om meer kwaliteit. Toerisme is vooral een middel om de Veluwse natuur, economie en samenleving te versterken.
- Meer aandacht voor de wensen, belangen en betrokkenheid van bewoners bij nieuwe ontwikkelingen op de Veluwe.

De ambitie van de VeluweAgenda is vertaald naar verschillende programmalijnen, zoals bebording, laadpalen op de Veluwe, vitale vakantieparken en marketing van de Veluwe.
Voor het programma is belangrijk dat er gewerkt wordt aan een recreatiezonering. Op de meest kwetsbare plekken wordt prioriteit gegeven aan het beschermen van planten en dieren door ze meer rust te bieden. Waar nodig worden paden en routes verlegd. Op andere plekken worden de recreatiemogelijkheden juist verbeterd.

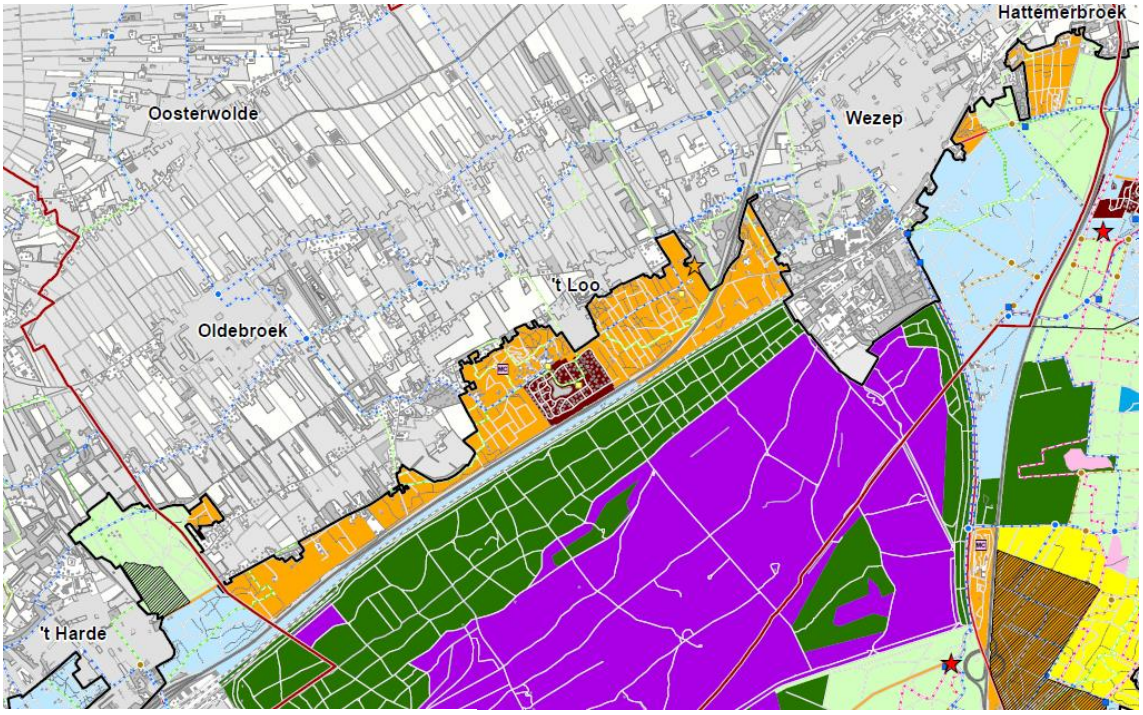

Recreatiezonering Veluwe

Recreatiezonering

- Zone A Intensief recreatief gebruik
- Zone B Matig intensief recreatief medegebruik
- Zone C Rustig bosgebied met extensief recreatief medegebruik
- Zone C* Als C maar dan voor heide en stuifzand
- Zone D In broedseizoen afgesloten bosgebied
- Zone D* Als D maar dan voor heide en stuifzand
- Zone E Cultuurhistorisch landgoed
- Zone Onbekend

Colofon

Opdrachtgever:
Gemeente Oldebroek

Projectleiding:
Henk Veldhuis

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke Ordening en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
3811NA Amersfoort
T 033 465 65 45
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort